

Research Paper

**Designing a Model of Recreational Sport Development
Based on Ethnic Culture: Grounded Theory Approach****F. Ghasemian¹, F. Ghafouri², H. Honari³, M. S. Zokaei⁴**

1. Ph.D. Student in Sports Management, Allameh Tabataba'i University
2. Assistant Professor in Sport Management, Allameh Tabataba'i University (Corresponding Author)
3. Professor in Sport Management, Allameh Tabataba'i University
4. Professor in Cultural Studies, Allameh Tabataba'i University

Received: 2020/05/15**Accepted: 2020/12/26****Abstract**

The purpose of this study is to design a model of recreational sport development based on ethnic culture. This is a qualitative study using the Grounded Theory method. The participants were experts in the field of physical education and cultural issues who mainly had scientific, research and executive activities close to the desired research. The participants were selected through the purposive sampling method and on the basis of snowball approach after doing semi-structured interviews with Eighteen individuals (based on theoretical saturation). In order to obtain validity of the data, two methods of reviewing the participants and reviewing non-participating experts in the study were used. Data analysis was done by open, axial and selective coding. From the analysis of qualitative data, 326 primary codes were obtained that were classified in 61 subsidiary categories. The nine major categories including common concepts in public sports, status assessment, national solidarity of ethnic groups, behavioral factors, ethnic sports discrimination, organizational, economic and social status of society, ethnic culture and informing were identified. In addition, the seven main categories of strategies leading to sport ethnics were identified, all the components of coding paradigm were described, and the theory was formulated and presented. The results can be used to complete the theoretical foundations of sports participation of ethnic groups and immigrants and the categories of sports participation of ethnic groups may help government officials to improve the quality of life of ethnic groups, create social justice in sports of the provinces and get to the development of recreational sports.

Key words: Recreational Sport, Ethnic Culture, Integration, Grounded Theory

1. Email: farahnaz_ghasemian@yahoo.com
2. Email: farzadghafouri@yahoo.com
3. Email: honari_h@yahoo.com
4. Email: saeed.zokaei@gmail.com

Extended Abstract

Background and Purpose

The recreational sports play a significant role in the integration between individuals and ethnic groups with different cultural backgrounds (1), and are recognized as a tool for achieving national and global priorities (3). Despite a large body of research in recreational sports, there is a lack of fundamental research in this area. Sport, on the one hand, has been a platform for the construction, expansion and influence of national identity, and on the other hand, it has been governments and identity movements that have helped to strengthen, expand and influence modern sport. The purpose of this study was to design a model of recreational sport development based on ethnic culture.

Materials and Methods

This study was qualitative research which was done with a survey approach (cross-sectional). This study was applied in terms of purpose and exploratory in terms of nature. The study's participants were experts in the field of physical education and cultural issues who mainly had scientific, research and executive activities close to the desired research. The inclusion criteria included having executive or research background, sufficient knowledge of the component of public sports and culture and with different ethnicities (Azeri; Turk, Baluch, Turkmen, Arab, Kurdish and Lor), and activity history (over 10 years). Of course, the participants in the field of sports sociology had a higher priority. The introductory list was considered as the interview questions and the primary tool for data collection, then the interview guide was compiled. And To answer the researcher's questions, the participants were asked to attend the interview with more study and mental preparation. Interviews continued until theoretical saturation. The subjects were selected in a purposive sampling method based on snowball approach. In order to obtain validity of the data, two methods of reviewing the participants and reviewing non-participating experts in the research were used. The model was designed according to systematic model of Strauss and Corbin (2008) (2). Recreational sport based on ethnic culture was identified as core phenomenon, and other categories were organized around this core phenomenon based on the paradigm model. These categories included casual conditions, contextual and intervening conditions, strategies, and consequences. Data analysis was done by open, axial and selective coding. From the analysis of qualitative data, 326 primary codes were obtained that were classified in 61 subsidiary categories. Some of the casual conditions were (2 categories): common concepts in public sports (29 open codes and 2 axial codes) and status assessment (11 open codes and 2 axial codes). Contextual and intervening conditions (7

categories) included national solidarity of ethnic groups (25 open codes and 2 axial codes), behavioral factors (9 open codes and 2 axial codes), ethnic sports discrimination (52 open codes and 4 axial codes), economic and social status of society (21 open codes and 3 axial codes), ethnic culture (40 open codes and 5 axial codes), organizational factors (21 open codes and 3 axial codes) and informing (14 open codes and 3 axial codes). The seven main categories of strategies lead to sport ethnics; Concept of media (18 open codes and 4 axial codes), communication (6 open codes and 2 axial codes), policy (10 open codes and 2 axial codes), research (7 open codes and 2 axial codes), motivational (6 open codes and 2 axial codes), social justice (18 open codes and 3 axial codes), hardware development (6 open codes and 2 axial codes) were identified. Consequences (3 categories) included economic development (9 open codes and 2 axial codes), individual-social development (15 open codes and 2 axial codes) and cultural development (9 open codes and 3 axial codes). All the components of coding paradigm were described and the theory was formulated and presented. Finally, recommendations were presented based on existing conditions. The integration of categories based on the interrelations between them on the recreational sports of Iranian ethnics forms the paradigmatic model, reflecting the model of involved managers in the recreational sports issues.

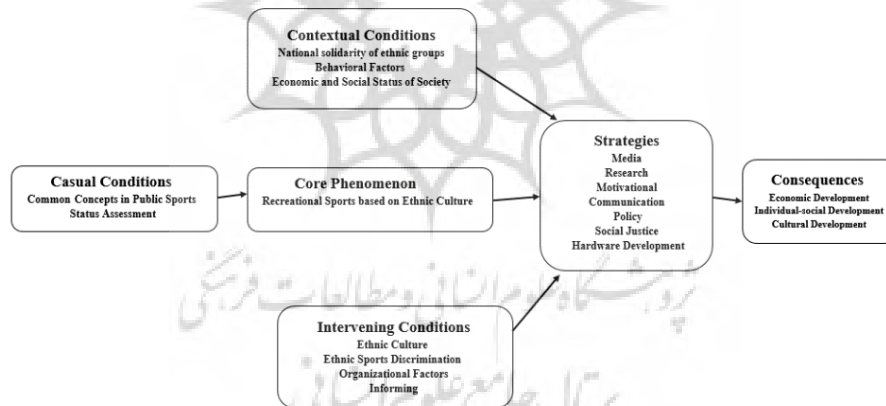

Figure 2 - A comprehensive model for the development of recreational sports based on ethnic culture

In general, the results can be used to complete the theoretical foundations of sports participation of ethnic groups and immigrants and the categories of sports participation of ethnic groups may help government officials to improve the quality of life of ethnic groups, create social justice in sports of the provinces, and

get to the development of recreational sports. Sport can strengthen national solidarity and, by creating national pride and tying the interests of different groups of society, cause solidarity and harmony within the country and show power in the international arena. When the cancer of ethnicity takes root in sport, it goes beyond distorting the name of the Persian Gulf, deepening ethnic and identity gaps, and widening local and regional conflicts. Therefore, in order to maintain internal cohesion, while contributing to social vitality through the activities of local teams, possible and professional methods of ethnicization of sports should be avoided.

Keywords: Recreational Sport, Ethnic Culture, Integration, Gender, Media

References

1. Burmanna U, Brandmanna K, Mutzb M, Zendera U. Ethnic identities, sense of belonging and the significance of sport: stories from immigrant youths in Germany. *European Journal for Sport and Society*. 2017; 14(3): 204-186
2. Strauss A, Corbin, J. Basics of qualitative research. Translated by Mohammadi, Biok, Tehran: Human Science & Cultural Studies Center; 2008.
3. Sherry, E. Managing sport for social change: The state of play. *Sport Management Review*. 2015; 1(18): 54-1.

طراحی مدل توسعه ورزش تفریحی بر مبنای فرهنگ قومی با رویکرد نظریه مبنایی

فرحناز قاسمیان^۱، فرزاد غفوری^۲، حبیب هنری^۳، محمدسعید زکایی^۴

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران

۲. دانشیار مدیریت ورزشی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

۳. استاد مدیریت ورزشی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران

۴. استاد تمام مطالعات فرهنگی، دانشگاه علامه طباطبایی، تهران، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۱۰/۰۶

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۰۲/۲۶

چکیده

هدف این پژوهش، طراحی الگوی توسعه ورزش تفریحی بر مبنای فرهنگ قومی بود. این پژوهش با شیوه کیفی و با رویکرد نظریه مبنایی انجام شد. صاحب نظران در حیطه تربیت بدنی و فرهنگی مشارکت کنندگان در پژوهش بودند که عمدتاً فعالیت‌های علمی، پژوهشی و اجرایی نزدیک به این پژوهش داشتند. دسترسی به نمونه‌های پژوهش به شیوه نمونه‌گیری هدفمند با تکنیک گلوله برفی بود که پس از اجرای مصاحبه نیمه ساختار یافته با ۱۸ نفر، اشباع نظری صورت گرفت و از روش کدگذاری در سه مرحله کدگذاری باز، محوری و انتخابی برای تحلیل داده‌ها و برای به دست آوردن روایی داده‌ها از دو روش بازبینی مشارکت کنندگان و مرور خبرگان غیر شرکت کننده در پژوهش استفاده شد. از تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی ۳۲۶ کد باز به دست آمد که در ۶۱ مقوله محوری قرار گرفتند. در نهایت، نه مقوله اصلی شامل مفاهیم رایج در ورزش همگانی، وضعیت سنجی، انسجام ملی اقوام، عوامل رفتاری، سازمانی، تمایز ورزشی اقوام، وضعیت اقتصادی و اجتماعی، فرهنگ قومی و اطلاع رسانی شناسایی شدند. هفت مقوله اصلی استراتژی‌های منجر به توسعه ورزش اقوام در قالب پارادایم کدگذاری تعیین شدند و سپس نظریه تدوین و ارائه شد. از نتایج پژوهش می‌توان برای تکمیل مبانی نظری مشارکت ورزشی اقوام و مهاجران سود برد و مقوله‌های مشارکت ورزشی اقوام می‌تواند به

1. Email: farahnaz_ghasemian@yahoo.com

2. Email: Farzadghafouri@yahoo.com

3. Email: honari_h@yahoo.com

4. Email: saeed.zokaei@gmail.com

مسئولان حاکمیتی در راستای بهبود کیفیت زندگی اقوام و ایجاد عدالت اجتماعی در ورزش استان‌ها و در نتیجه توسعه ورزش تفریحی کمک شایان کند.

واژگان کلیدی: ورزش تفریحی، فرهنگ قومی، همبستگی، نظریه مبنایی.

مقدمه

ایران، جامعه‌ای چندقومیتی است که اقوام متعددی در مناطق مختلف آن زندگی می‌کنند. این اقوام علاوه بر اشتراک‌های فرهنگی، هر یک دارای ویژگی‌های زبانی، محلی و فرهنگی خود هستند و اختلافات نژادی، قومی و مذهبی و... از جمله عوامل پیدایش حوزه فرهنگی در جامعه است (برزگر و همکاران، ۲۰۱۹، ۴۳۵). قوم به اجتماعی از افراد گفته می‌شود که برای خود سرگذشت تاریخی (منشأ و نیاکان)، سرزمین، آداب و رسوم، زبان و نهادهای فرهنگی مشترکی قائل‌اند و در برابر آن‌ها احساس تعلق، تعهد و وفاداری کم و بیش مشترکی دارند. این احساس جمعی مشترک ضمن ایجاد همبستگی بین اعضای هر قوم، مرزهای نمادین و فاصله اجتماعی هر قوم را از اقوام دیگر تعیین می‌کند (حاجیانی، ۲۰۰۰). تفسیر مفهوم توسعه ورزش، اولین گام در طراحی سیاست ورزش هر کشوری است؛ البته این مفهوم تاحدودی مجادله‌آمیز است و تعریف‌های مختلفی از آن ارائه شده است. توسعه ورزش را همان سیاست‌های ورزشی تعریف کرده‌اند. ریچارد و ناندا^۱ (۱۹۹۸) توسعه فعالیت بدنی و ورزش را فقط به گسترش یک رشته ورزشی نمی‌دانند، بلکه آن را رشد و ارتقای همه افراد درون ورزش (رشته‌های ورزشی مختلف) و توسعه سازمان‌های ورزشی برای خدمت و سرویس‌دهی بهتر به ورزش (توسعه ورزشکار و توسعه سازمان ورزشی) نیز می‌دانند که با هر توانایی در سطوح مختلف ورزش شرکت می‌کنند (مفهوم مشارکت ورزشی) و نیازهای خود را برآورده می‌کنند. به‌طور کلی، توسعه ورزشی باید در راستای طراحی بهتر و روش‌های مؤثرتر ارتقا و افزایش علاقه، مشارکت و اجرا در ورزش باشد و وسیله‌ای است که از آن برای ایجاد روابط دوستانه و ارتباطات اجتماعی جدید ب ویژه بین طبقات مختلف از لحاظ مذهب و قومیت می‌تواند استفاده شود (عابدینی و طالبی، ۲۰۱۷، ۱۳۱-۱۳۲). از نظر اعلامیه جهانی حقوق بشر (ماده ۲۴)، همه افراد دارای حق انحصاری برای فعالیت‌های تفریحی هستند و فعالیت‌های تفریحی در بهبود سلامت و تندرستی فردی و ترویج انسجام اجتماعی نقش مهمی دارند. نتایج مطالعات بوس^۲ و همکاران (۲۰۰۰) نشان داده است، رفتار فعالیت جسمانی با ارزیابی درک و

1. Richard & Nanda
2. Boot

ویژگی‌های محیط فیزیکی و فرهنگی ارتباط دارد و محیط ورزشی، موقعیتی برای تطبیق با شرایط چندفرهنگی به وجود می‌آورد. ورزشکاران با یک فرهنگ مشترک، با اینکه از پیشینه فرهنگی متفاوتی برخوردار باشند، در مسابقات ورزشی شرکت می‌کنند و از هویت فرهنگی و قومی خود به مراتب بیشتر محافظت می‌کنند (آلن^۱ و همکاران، ۲۰۱۰).

امروزه در پرتو جهانی‌سازی که همان هم‌زیستی فرهنگی است، شاهد نوعی از متمرکز شدن، منسجم شدن، مرتبط شدن و شبکه‌ای شدن فرهنگ‌های پراکنده در سطح جوامع چندفرهنگی هستیم؛ همان‌طور که آلبرو «جهانی‌سازی»^۲ را به‌عنوان فرایندهایی تعریف می‌کند که براساس آن تمام مردم جهان در یک جامعه واحد و فراگیر جهانی به هم می‌پیوندند؛ در نتیجه گوناگونی‌های اجتماعی از بین می‌رود و الگوی واحد در جهان استقرار می‌یابد. در شرایط کنونی، کشورها علاوه بر حفظ هویت خویش، با بهره‌گیری از ابزار برآمده از فرهنگ جهانی، درصدد جهانی‌کردن کشور خود هستند (بایوردی و کریمیان، ۲۰۱۴، ۸۳). جهانی‌سازی فرهنگ موجب غلبه و سلطه فرهنگ واحد جهانی خواهد شد؛ در نتیجه فرهنگ‌های محلی و بومی و خرده‌فرهنگ‌های قومی، در درون فرهنگ مسلط جهانی حل خواهند شد. در این فرایند می‌توان نوع رابطه فرهنگ ایرانی با فرهنگ جهانی را نه بر جدایی و تمایزپذیری فرهنگی، بلکه بر پیوستگی، تعامل و اثرگذاری فرهنگ‌ها بر یکدیگر دانست. براساس نظریه کوره مذاب^۳، جامعه و فرهنگ آمریکایی به کوره مذابی تشبیه شده است که همه این گروه‌های قومی را که از مناطق گوناگون جهان به آمریکا مهاجرت کرده بودند، در خود حل کرده است و از دهه ۱۹۶۰ میلادی به بعد، این مفاهیم در رابطه با بررسی مسائل آمریکای شمالی و اروپا و بعدها درباره مسائل جهان سوم به کار گرفته شد و شهرت جهانی یافت (احمدی، ۱۹۹۹، ۶۱). مدل کوره مذاب به جای آنکه سنت‌های اقوام به نفع سنت‌های غالب از میان برود، این دو سنت در هم می‌آمیزند تا الگوهای فرهنگی جدید و تحول جامعه‌یافته‌ای ایجاد کنند. خیلی‌ها بر این عقیده بوده‌اند که مدل کوره مذاب مطلوب‌ترین برآیند تنوع قومی است. سنت‌ها و آداب و رسوم جمعیت‌های قومی ترک نمی‌شود؛ بلکه در شکل دادن به محیط اجتماعی پیوسته در حال پویایی سهمیم می‌شود. شکل‌های مختلط آشپزی، ورزش، مد، موسیقی و معماری جلوه‌هایی از رهیافت کوره ذوب هستند؛ هرچند ویژگی‌های فرهنگی ایران تاحدی تأثیر گروه‌های قومی بسیار مختلف را منعکس می‌کند که اکنون

1. Alen & Elate
2. Globalization
3. Melting Pot

جمعیت ایران را تشکیل می‌دهند. همچنین بر مبنای نظریه «یکپارچگی فرهنگی» رابرتسون^۱ (۲۰۰۰)، سطوح مختلف زندگی انسان‌ها با یکدیگر در ارتباط قرار گرفته‌اند و تعامل برقرار می‌کنند؛ در نتیجه انسان‌ها در جریان تعامل مجبور هستند یکدیگر را به حساب آورند و ناگزیر فرهنگ‌ها نیز در یکدیگر تأثیر می‌گذارند؛ به این ترتیب، جهان ب سوی نوعی یکپارچگی زیربنایی پیش می‌رود (رابرتسون، ۲۰۰۰).

کشور ایران، در طول تاریخ زیستگاه گروه‌های مختلف قومی، نژادی، زبانی، مذهبی و... بوده است و بر مبنای تعریف پارخ^۲ (۲۰۰۸) می‌توان گفت، جامعه‌ای که در آن چندین فرهنگ امکان هم‌زیستی در کنار هم می‌یابند، جامعه‌ای چند فرهنگی است؛ بر این اساس، ایران یک جامعه چند فرهنگی است (صادقی، ۲۰۱۲). بر اساس شواهد تاریخی، هیچ قومی در ایران اکثریت را تشکیل نمی‌دهد و هیچ قوم یا گروهی در ایران بیشترین قسمت ارضی ایران را در اختیار ندارد؛ بنابراین در ایران اکثریت حاکم وجود ندارد که بر اقوام دیگر سلطه پیدا کند. گوناگونی قومی در ایران افزون بر اصالت درون‌زایی و اصالت بومی، به وجود آورنده جایگاه و موقعیت کانونی برای ایرانیان محسوب می‌شود (صفوی و همکاران، ۲۰۱۶، ۱۵۳). از طرفی زبان و دین عوامل تعیین‌کننده هویت قومی مردم ایران هستند و بیش از ۹۰ درصد از مردم ایران مسلمان با زبان مشترک فارسی هستند. همچنین با توجه به این واقعیت که دارای تاریخ مشترک ملی، زبان، ادبیات و سنن ملی هستند، این عوامل مایه همبستگی و پیوستگی بین مردم و اقوام در ایران به شمار می‌رود (امان‌الهی بهاروند، ۲۰۰۱). در چنین وضعیتی است که همه اقوام و نژادها از موقعیت اجتماعی کلی یکسانی برخوردارند. به منظور اذعان به کثرت فرهنگی در جامعه و احترام گذاشتن به همه سنت‌های فرهنگی و نیز ورزش که بنیان بر عدالت بنا نهاده شده و به دنبال به متن آوردن فرهنگ و مؤلفه‌های فرهنگی اقوام مختلف در مشارکت ورزشی جامعه متکثر فرهنگی است، بی‌شک اجرایی شدن توجه به اقوام و مؤلفه‌های چند فرهنگی به پدید آمدن بازخوردهای مثبت از سوی اقوام، ورزشکاران، مسئولان ورزشی، روشنفکران جامعه ورزشی و... منجر خواهد شد (صادقی و هواس‌بیگی، ۲۰۱۹).

در حالی که یکی از مشکلات توسعه ورزش، موانع و محدودیت‌های فرهنگی است (غفوری، ۲۰۱۱)، نتایج مطالعات مهدوی اناری و همکاران (۲۰۱۵) و غفوری (۲۰۱۴) نشان داد، در روند توسعه و بومی‌سازی ورزش، فرهنگ‌های بومی، قومی و منطقه‌ای و ورزش‌های بومی و محلی کشور به‌عنوان بخشی از میراث فرهنگی در پهنه ورزش به فراموشی سپرده شده‌اند و توزیع عادلانه ایجاد فضاهای

1. Rabertson
2. Parekh

ورزشی در سطح کشور با توجه به استعداد‌های مناطق و آمایش سرزمین صورت نگرفته است؛ به طوری که یکی از معضلات کنونی ورزش استان‌ها، خودکم‌بینی فرهنگی به خصوص در میان جوانان استان‌های محروم، فراموشی بازی‌های بومی و محلی و کم‌توجهی به ورزش بانوان است؛ زیرا در برنامه‌های توسعه ورزشی که تاکنون اجرا شده‌اند، به توسعه کالبدی و سازه‌ای بیش از توسعه فرهنگی و اجتماعی توجه شده است (مرعشیان و همکاران، ۲۰۱۹). در سال‌های اخیر، بودجه‌های ورزشی صرف هزینه‌های ساخت ورزشگاه‌ها و باشگاه‌های ورزشی شده است که به‌تنهایی نتوانسته موفقیت لازم را کسب کند؛ زیرا ورزش‌هایی که به‌تازگی به وجود می‌آیند، یا هزینه برند و اقشار متوسط و ضعیف جامعه قادر به انجام آن‌ها نیستند یا فقط در نواحی خاصی اجراشدنی هستند یا به‌صورت موقتی کوتاه‌مدت پس از زمان کوتاهی از بین می‌روند؛ به همین دلیل برای عمومیت‌بخشیدن و همگانی کردن ورزش در جامعه باید روش‌های آسان و عملی بررسی، پیش‌بینی و برنامه‌ریزی شود که در کوتاه‌مدت نتیجه‌بخش باشد؛ این امر ممکن نیست مگر با پرداختن به فرهنگ و سنن و آداب و رسوم مردم جامعه و علائق و سلیقه‌های ذاتی آن‌ها و فعالیت‌های مدنظر هر منطقه و ایل و تباری که مردم در آن جوامع به آن‌ها می‌پردازند و هنوز هم در بخش‌هایی از کشور به آن مشغول‌اند (حسن‌پور، ۲۰۰۷، ۱). در این میان، توجه به ورزش‌های اقوام به‌علت رابطه تنگاتنگی که با شیوه زندگی، رفتار، کردار و مناسبت‌های مردم دارند، می‌تواند ضمن عمومیت‌بخشیدن به برنامه‌های ورزشی، قابلیت‌های جسمی، روانی، شخصیتی و اجتماعی افراد را با کمترین امکانات و هزینه‌ها شکوفا کرد و توسعه داد (پاپ‌زن، آقایی و شاهرادی، ۲۰۱۶؛ شهبازی، ۲۰۲۰). از سوی دیگر، در برنامه‌های پنجم و ششم توسعه ورزش کشور، افزایش مشارکت در ورزش همگانی مدنظر قرار گرفته است و در تدوین قانون پنج‌ساله ششم توسعه ورزش همگانی کشور به بعد اجتماعی ورزش توجه شده است، اما این توجه‌ها صرفاً در سال‌های اخیر بوده است و نتایج آن در سال‌های آینده به دست خواهد آمد؛ از این رو نمی‌توان از بی‌توجهی سالیان متمادی به بعد اجتماعی ورزش همگانی چشم‌پوشی کرد که خود از آسیب‌های اصلی واردشده به کل ورزش کشور در زمینه پشته‌سازی، احیا و اثربخشی در ورزش همگانی است. همچنین از آنجا که در طول این مدت نیازهای جامعه تغییر کرده است، هماهنگی و همخوانی لازم بین نیازهای کنونی با این برنامه‌ها و اقدامات کم‌رنگ شده است و پاسخگو نیست (گودرزی و همکاران، ۲۰۱۵، ۱۰۸). در مرور برخی از پژوهش‌های گسترده‌ای که در زمینه ورزش همگانی انجام شده‌اند، نظیر مطالعات جوادی‌پور، قویدل و سمیع‌نیا (۲۰۱۳) و صفاری و همکاران (۲۰۱۵)، در برخی نحوه‌های استفاده از نتایج و مدل‌هایی که استخراج می‌شوند، تردید و ابهام وجود دارد. این مدل‌های استخراجی عموماً

فرایند سیاست‌گذاری را در سطح کلان نشان می‌دهند که نتوانسته‌اند به‌خوبی در زندگی عادی اقشار مختلف به‌صورت سبک زندگی ساری و جاری شوند. این مطلب بدین مفهوم نیست که این پژوهش‌ها نواقصی دارند؛ بلکه نحوه استفاده از نتایج این پژوهش‌ها در فرایند سیاست‌گذاری آنچنان مؤثر نبوده است؛ همان‌طور که نتایج مطالعات نصیرزاده و همکاران (۲۰۱۱) و یانپی و دوستی (۲۰۱۹) نشان می‌دهد، با وجود هزینه کمتر و امکان دسترسی بیشتر به ورزش همگانی در مقایسه با سایر ورزش‌ها، استان‌ها با توسعه نیافتن فرهنگ ورزش و تحرک در جامعه، فقدان رشد چشمگیر سرانه ورزشی مردم جامعه، نداشتن برنامه کوتاه‌مدت و بلندمدت و فراموشی بازی‌های بومی و محلی اقوام روبه‌رو هستند؛ در حالی که برخی از پژوهش‌های انجام‌شده در کشورهای پیشرفته نظیر پژوهش پیرسون^۱ (۲۰۱۶) انجام‌شده در سوئد، در تدوین راهبرد ورزش همگانی به فرایندهای اجرایی بیشتری تأکید می‌شود. بسیاری از کشورهای دنیا هر ساله برنامه‌های کلانی را اجرا می‌کنند تا این برنامه‌ها در شرایط اجرا متناسب با نیازهای مردم، پیاده شوند (کمیسسیون اروپا^۲، ۲۰۱۷، ۷۰۶). از آنجاکه جامعه ایران در عین یگانگی و وحدت از تکثر و تنوع قومیتی گسترده‌ای برخوردار است و با توجه به تأثیر تفاوت‌های قومیتی بر ظرفیت‌ها و استعداد‌های ذاتی و همچنین وجود تفاوت‌های عمده میان سبک زندگی و محیط‌زیست اقوام مختلف ایرانی، محققان درصدد هستند تا با بررسی این تفاوت‌ها امکان دستیابی به شناخت و درک جدیدی از وضعیت ورزش اقوام را فراهم‌کنند. لازم است در فرایند برنامه‌ریزی به توسعه ورزش تفریحی اقوام و افزایش مشارکت توجه شود؛ بنابراین هدف پژوهش حاضر، ارائه مدل مشارکت ورزش تفریحی اقوام ایرانی بود تا براساس آن، طرح‌ها و استراتژی‌های ورزشی هر منطقه براساس عدالت اجتماعی و انجام کامل علایق و ویژگی‌های اقوام گسترش یابد.

روش پژوهش

پژوهش حاضر، کیفی و از نوع نظریه‌مبنایی (گرندد تئوری)^۳ به‌دنبال طراحی مدل توسعه ورزش تفریحی برمبنای فرهنگ قومی بود. ابتدا از طریق مطالعات کتابخانه‌ای (مطالعه مقالات، کتاب‌ها، اسناد، جراید و...) فهرستی از عوامل مؤثر با موضوع پژوهش شناسایی شد. فهرست مقدماتی به‌عنوان سؤالات مصاحبه و ابزار اولیه گردآوری داده‌ها مدنظر قرار گرفت. سپس راهنمای مصاحبه تدوین شد. پژوهشگر قبل از انجام مصاحبه، راهنمای مصاحبه را برای مصاحبه‌شوندگان ارسال کرد (صاحب‌نظران

1. Persson
2. European Commission
3. Grounded Theory

آگاه، افرادی که دارای تحصیلات کارشناسی ارشد بودند، افرادی که به لحاظ علمی و اجرایی یا سابقه پژوهشی شناخت کافی از مؤلفه ورزش همگانی و فرهنگ و قومیت‌های مختلف (آذری، ترک، بلوچ، ترکمن، عرب، کرد و لر) داشتند و دارای سابقه فعالیت (بیشتر از ۱۰ سال)؛ البته مشارکت‌کنندگان حوزه جامعه‌شناسی ورزشی اولویت بالاتری داشتند؛ زیرا مصاحبه‌شوندگان با مطالعه و آمادگی ذهنی بیشتر در مصاحبه پاسخگوی سؤالات پژوهشگر باشند. در مرحله بعد، مصاحبه‌های کیفی عمیق و نیمه‌ساختارمند با صاحب‌نظران درباره موضوع پژوهش، اجرا شد و از روش نمونه‌گیری هدفمند^۱ و به شکل گلوله‌برفی^۲ برای انتخاب مشارکت‌کنندگان استفاده شد؛ به این صورت که پس از شناسایی سه نفر از محققان برجسته این حوزه و مصاحبه با آن‌ها، در ادامه افراد صاحب‌نظر دیگری توسط همین افراد معرفی شدند و با آن‌ها مصاحبه شد. این پژوهش پس از انجام مصاحبه با ۱۸ نفر از مشارکت‌کنندگان با قومیت‌های مختلف به اشباع نظری رسید. نمونه پژوهش شامل دو نفر از مدیران وزارت ورزش و فدراسیون ورزش همگانی، دو نفر مدیران کل تربیت‌بدنی استان‌ها، دو نفر از مدیران هیئت‌های ورزش همگانی استان‌ها، دو نفر از صاحب‌نظران حوزه جامعه‌شناسی ورزشی، سه نفر از اساتید جامعه‌شناسی که یکی از آنان بازنشسته بود، سه نفر از اساتید ورزش همگانی و چهار نفر از صاحب‌نظران حوزه مطالعات فرهنگی بودند. برای گردآوری داده‌ها از مصاحبه عمیق و باز به مدت ۶۰ تا ۱۰۰ دقیقه با خبرگان استفاده شد که تا حد اشباع‌نظری ادامه یافت؛ به بیان دقیق‌تر، تا زمانی که برای پژوهشگر آشکار شد، نمونه‌های آماری داده‌های جدیدی در محورهای مطرح‌شده ارائه نمی‌کنند و مباحث حالت تکراری یافته‌اند، انجام مصاحبه ادامه یافت. این حالت در مصاحبه پانزدهم صورت گرفت و پژوهشگر برای اطمینان سه مصاحبه دیگر را نیز انجام داد و برای بررسی روایی از قابلیت باورپذیری (اعتبار)، انتقال‌پذیری و تأییدپذیری استفاده شد. برای بررسی قابلیت باورپذیری، از تأیید فرایند پژوهش توسط هشت متخصص و همچنین از دو کدگذار برای کدگذاری چند نمونه مصاحبه به‌منظور اطمینان از یکسانی دیدگاه کدگذاران استفاده شد. برای بررسی انتقال‌پذیری با سه متخصص که در پژوهش مشارکت نداشتند، درمورد نتایج پژوهش مشورت شد. همچنین برای بررسی قابلیت تأییدپذیری، از ثبت و ضبط تمامی مصاحبه‌ها و بررسی آنان در زمان‌های موردنیاز استفاده شد. به‌منظور بررسی پایایی، از کمیته‌های تخصصی استفاده شد؛ به این صورت که نظرات کمیته‌های

1. Purposive Sampling

2. Snowball

تخصصی درباره اهداف بررسی شد و با نظرات به دست آمده بررسی شد و با مقایسه یکسان بودن نتایج اولیه با نظرات کمیته تخصصی تأیید شد.

در این پژوهش با مرور متعدد مصاحبه‌ها و استخراج حداکثری و غیرتکراری مطالب، محتوای هر مصاحبه نوشته شد و بعد از کدگذاری اولیه، مفاهیم اولیه استخراج شدند. پس از اتمام مصاحبه‌ها، به مطالعه عمیق‌تر مبنای نظری و پژوهش‌های پیشین اقدام شد تا از ترکیب مفاهیم گذشته، تجربیات پژوهشگر و نظرهای صاحب‌نظران به انجام مراحل بعدی تحلیل داده‌ها و درنهایت، شناسایی مؤلفه‌های ثانویه و تم‌های اصلی اقدام شود. در این پژوهش، به علت وضوح مراحل و شیوه‌های کدگذاری، از رویکرد سیستماتیک استفاده شد. فرایند اصلی در تکنیک نظریه مبنایی به عنوان روش تحلیل داده‌ها، فرایند کدگذاری داده‌های خام و استخراج مقوله‌های اصلی و روابط بین آن‌ها در چارچوب یک نظریه محقق‌ساخته است و از سه شیوه کدگذاری استفاده می‌شود (استراوس و کوربین^۱، ۲۰۰۸). در این پژوهش، به علت وضوح مراحل و شیوه‌های کدگذاری، رویکرد سیستماتیک به کار رفت. شیوه‌های کدگذاری عبارت‌اند از:

الف- کدگذاری باز: مفاهیم اولیه استخراج می‌شوند و واحد تحلیل می‌تواند به صورت سطر به سطر، عبارت به عبارت یا پاراگراف به پاراگراف انتخاب شود. مرحله کدبندی باز دارای دو زیرمرحله کدبندی اولیه یا سطح اول و کدبندی متمرکز یا سطح دوم است. کدگذاری متمرکز عبارت است از استفاده معنادارترین یا فراوان‌ترین کدهای اولیه برای غربال کردن و تقلیل میزان زیادی از کدهای ایجادشده در مرحله کدگذاری باز سطح اول. در این پژوهش، ابتدا مصاحبه‌ها به صورت پاراگراف به پاراگراف کدگذاری شدند و سپس، مفاهیم اولیه از این کدها استخراج شدند و در مرحله دوم، مفاهیم ثانویه از مفاهیم اولیه به دست آمدند. در مرحله کدگذاری متمرکز، کدهای ثانویه به دست آمدند و به کشف مقوله‌های عمده و طبقه‌بندی مفاهیم اقدام شد؛

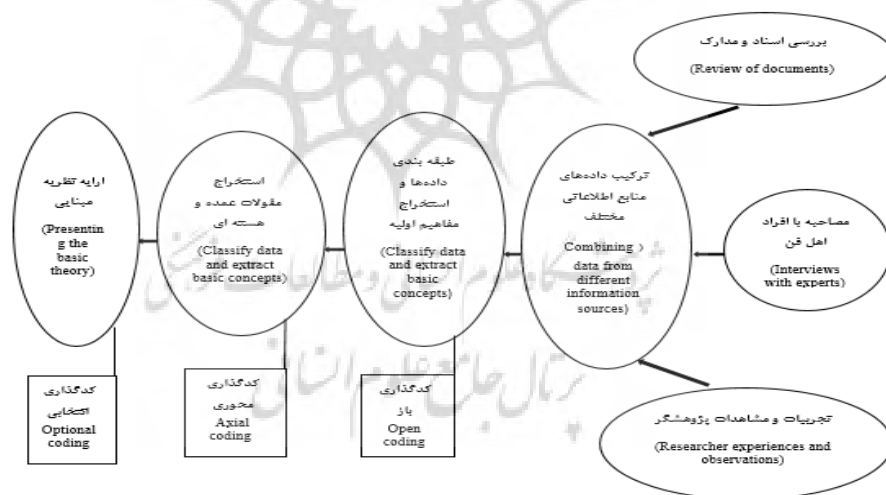
ب- کدگذاری محوری: در مرحله دوم که کدگذاری محوری نام دارد، پژوهشگر یکی از طبقه‌ها را به عنوان طبقه محوری انتخاب می‌کند و آن را با عنوان پدیده محوری در مرکز فرایند کاوش می‌کند. ارتباط سایر طبقه‌ها را با آن مشخص می‌کند. ارتباط سایر طبقه‌ها با طبقه محوری در پنج عنوان می‌تواند برقرار شود که عبارت‌اند از:

۱- شرایط علی: این شرایط باعث ایجاد و شکل‌گیری پدیده یا طبقه هسته‌ای می‌شوند؛

1. Strauss & Corbin

- ۲- شرایط زمینه‌ای: سلسله شرایطی هستند که در آن فرایندها و تعاملات برای اداره، کنترل و پاسخ به پدیده صورت می‌گیرند؛
 - ۳- شرایط مداخله‌گر: شرایط مداخله‌گر به‌منابه بستری عمل می‌کنند که باعث تخفیف یا تشدید پدیده‌ها می‌شوند؛
 - ۴- استراتژی: استراتژی‌های ایجادشده برای کنترل، اداره و برخورد با پدیده، در شرایط مشاهده‌شده‌ای خاص هستند؛
 - ۵- پیامد: نتیجه و حاصل فرایندها و تعاملات است.
- ج- مرحله کدگذاری گزینشی (انتخابی): در مرحله کدگذاری گزینشی یا انتخابی که همراه با بررسی دقیق داده‌ها و کدگذاری دو مرحله قبل است، پژوهشگر در عمق داده‌ها به تحلیل می‌پردازد و آن‌ها را در قالب نظریه مبنایی (شکل شماره دو) ارائه می‌دهد (استراوس و کوربین، ۲۰۰۸). در این فرایند، پژوهشگر بعد از تعیین مقوله هسته‌ای، سایر مقوله‌ها را در قالب یک مدل پارادایمی ترسیم می‌کند (محمدعلی‌پور، ۲۰۰۹) که نتایج آن در شکل شماره دو نمایش داده شده است. در شکل شماره یک، به‌طور خلاصه مراحل و نحوه انجام پژوهش کیفی مشاهده می‌شود.

شکل ۱- مراحل انجام پژوهش کیفی (محمدعلی پور، ۲۰۰۹)

Figure 1- Stages of Qualitative Research (Mohammad Alipour, 2009)

نتایج

در پاسخ به سؤال «ابعاد توسعه ورزش تفریحی بر مبنای فرهنگ قومی از چه قرار است؟» و براساس نتایج به دست آمده از مصاحبه با مشارکت کنندگان در پژوهش و تحلیل داده‌ها با استفاده از سه روش کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری انتخابی، ۲۲۰ کد باز شناسایی شد که در ۲۶ مقوله محوری قرار گرفت. از مقوله‌های به دست آمده نیز نه مفهوم شامل مفاهیم رایج در ورزش همگانی (۲۹ کد باز و دو مقوله محوری)، مفهوم وضعیت‌سنجی (۱۱ کد باز و دو مقوله محوری)، انسجام ملی اقوام ایرانی (۲۵ کد باز و دو مقوله محوری)، عوامل رفتاری (نه کد باز و دو مقوله محوری)، وضعیت اقتصادی و اجتماعی جامعه (۲۱ کد باز و سه مقوله محوری)، فرهنگ قومی (۴۰ کد باز و پنج مقوله محوری)، عوامل تمایز ورزشی اقوام (۵۲ کد باز و چهار مقوله محوری)، عوامل سازمانی (۱۹ کد باز و سه مقوله محوری) و اطلاع‌رسانی (۱۴ کد باز و سه مقوله محوری) شناسایی شدند (جدول‌های شماره یک، شماره دو و شماره سه).

شرایط علی: در نتایج حاصل از مصاحبه با مشارکت کنندگان در پژوهش، دو مقوله «مفاهیم رایج ورزش تفریحی در بین مردم جامعه» و «وضعیت‌سنجی» به عنوان شرایط علی اثرگذار بر پدیده مرکزی شناسایی شدند که در جدول شماره یک آمده‌اند.

طبق نتایج پژوهش، مصاحبه‌شوندگان معتقد بودند، مفاهیم رایج ورزش همگانی در جامعه ایران در بین اقوام متنوع متفاوت است و نشان‌دهنده درک مردم از نقش ورزش همگانی در زندگی آن‌هاست و این به فرهنگ و اطلاع‌رسانی و آموزش، وضعیت اقتصادی و نگاه خبرگان هر قوم و سطح نیاز اقوام بستگی دارد. صاحب‌نظر شماره هفت بیان کرد:

«به نظر من، براساس سطح نیاز زندگی افراد جامعه گرایش مردم به ورزش متفاوت، بعضی‌ها ورزش می‌کنند برای سلامتی و یا پزشک به اون‌ها توصیه کرده، اما گروهی ورزش می‌کنند برای رفاه اجتماعی و بهبود کیفیت زندگی خودشون و حتی بسیاری از افراد جامعه اصلاً ورزش نمی‌کنند؛ چون نیازها و اولویت‌های مهم‌تری از ورزش کردن دارند؛ به ویژه اینکه این روزها مردم گرفتار مسائل مالی‌اند. بسیاری از مردم حتی نمی‌دونند ورزش همگانی چیه و به چه رشته‌های ورزشی، ورزش همگانی می‌گن.»

همچنین برخی از نمونه‌های این پژوهش اظهار کردند که نیازسنجی و تنوع قومی در توسعه ورزش تفریحی اقوام نقش زیادی دارد. طبق نتایج پژوهش، ایران با وجود تنوع فرهنگی چندهزارساله، هنوز از این مزید در ورزش استفاده نکرده و سیاست‌گذاری نشده است. همچنین آمار دقیقی از سطح

سلامتی و مشارکت ورزشی مردم وجود ندارد و نبود آمار درباره مشارکت ورزش همگانی اقوام مختلف باعث ایجاد تبعیض بین اقوام می‌شود که این بی‌عدالتی خود از عوامل بروز تفرقه‌افکنی بین استان‌ها می‌تواند باشد؛ حتی نداشتن اطلس بازی‌های بومی و محلی به از دست دادن بسیاری از بازی‌های کهن ایرانی و ثبت جهانی به نام کشور دیگری منجر شده است. مصاحبه‌شونده شماره ۱۱ معتقد بود:

«زمانی که آمار درستی نداشته باشیم نمی‌دونیم چه می‌خواهیم و به کدام سمت باید حرکت کنیم. باید بگوییم مسئولان در ارائه شاخص‌ها و آمارهای مشارکت ورزشی شفاف نیستند. با وجود اقدامات، تلاش‌ها و توصیه‌های صورت‌گرفته در حوزه ورزش همگانی در طول سال‌ها، همچنان شاهد بی‌مهری به ورزش همگانی در کشور هستیم؛ تا جایی که هنوز هم نرخ سرانه ورزشی در کشور بین ارقام ۴ تا ۳۰ درصد در نوسان است.»

جدول ۱- مقوله‌های علی توسعه ورزش تفریحی بر مبنای فرهنگ قومی

Table 1- Causal Categories of Recreational Sports Development Based on Ethnic Culture

کد انتخابی	کد محوری
مفاهیم رایج ورزش تفریحی	انگیزشی بازدارنده
وضعیت سنجی	نیازسنجی تنوع قومی

شرایط زمینه‌ای: مشارکت‌کنندگان این پژوهش مقوله‌های «انسجام ملی اقوام ایرانی»، «عوامل رفتاری» و «وضعیت اقتصادی و اجتماعی جامعه» را به‌عنوان شرایط زمینه‌ای اشاره کردند که توسعه ورزش تفریحی بر مبنای فرهنگ قومی را فراهم می‌کند.

در این پژوهش، مواردی چون قوم‌مداری و همبستگی اقوام از جمله مقوله‌های انسجام ملی اقوام ایرانی هستند. جامعه چندفرهنگی و همگون ایران از یک ریشه، یک پایه و یک قوم و مردم تشکیل نشده است؛ بلکه در هر محل و منطقه‌ای جلوه‌ای خاص دارد. این اشتراک‌ها برای هر گروه قومی هویت و شخصیت مستقل و متمایزی از هویت جامعه ملی ایجاد نکرده است؛ بلکه به‌گونه‌ای که موجب صعود جایگاه هویت ملی می‌شود. یکی از راه‌های انتقال فرهنگ از قوم به قوم دیگر از طریق بازی‌های بومی و محلی است و چنانکه می‌بینیم، در میدان‌ها و جشنواره‌های ورزشی داخلی ورزشکارانی از مذاهب و اقوام گوناگون به رقابت پرداخته‌اند و با یکدیگر دوستی و وحدت نیز داشته‌اند. ورزش همگانی در کنار

کارکرد انطباق و همسان‌سازی در محیط چندفرهنگی می‌تواند کارکرد تقویت هویت فرهنگی - قومی داشته باشد. مصاحبه‌شونده شماره ۱۷ پژوهش معتقد بود:

«همان‌طور که می‌دونیم، در سطح ورزش همگانی و جشنواره‌های ورزشی چه در سطح ملی یا استانی و حتی استان‌های چند قومی مثل استان گلستان و تهران، چارچوبی ایجاد می‌شه تا به واسطه آن تجربیات، میراث، زبان و غیره، افراد و گروه‌ها با در نظر گرفتن همه سوابق فرهنگی و اجتماعی اون‌ها، با ارزش شمرده بشن و در کنار اون زندگی مسالمت‌آمیز برای تمامی گروه‌های چندفرهنگی، ارتقای سبک زندگی موجود در جامعه فراهم می‌شه.»

همچنین مصاحبه‌شونده شماره ۹ بیان کرد:

«بر اساس اطلاعاتی که من دارم، ترکمن‌ها با اسب‌سواری، چالاک‌ی و توانایی جوانان قوم خود نسبت به دیگر اقوام استفاده می‌کنند و همچنین در جشن‌های سالانه که اقوام در یک مکان جمع می‌شن، برای نشان دادن ویژگی‌های خاص قوم خود از بازی‌های بومی و محلی استفاده می‌کنن؛ مثلاً روحیه پهلوانی ایرانی‌ها با کشتی نمایش داده می‌شه. این نکته را باید بگم که در یک دسته اقوام بعضی بازی‌ها به قرابت فرهنگی رسیدند و اگر این بازی‌ها کمرنگ‌تر شده، ولی بازی‌ها در ذات این قوم نهادینه شده و نمی‌تونه از اون جدا بشه؛ مثل کشتی مازندرانی‌ها.»

به اعتقاد برخی از نمونه‌های پژوهش، مواردی چون قابلیت‌های درون فردی و عوامل برون فردی از جمله مقوله‌های عوامل رفتاری است. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی مصاحبه‌شوندگان پژوهش نشان داد، ورزش همگانی روشی مطلوب و صحیح است و همچنین حق هر انسانی برای برآورده کردن جنبه‌های جسمی، روانی و اجتماعی است. درک قابلیت‌های ورزشی هر فرد از خویش و میزان آگاهی ورزشی فرد با نقش محیط اجتماعی زندگی او مانند خانواده، مدرسه، دانشگاه، دوستان و... درهم تنیده است. مصاحبه‌شونده شماره ۳ پژوهش اعتقاد داشت:

«خانواده‌ها ورود نوجوانان به عرصه ورزش را مانع پیشرفت تحصیلی فرزندان‌شون می‌دونند و به نوعی از طریق پرورش نگرش‌ها، ارزش‌ها، عادات ورزشی خود را به فرزندان‌شان انتقال می‌دهند.»

به اعتقاد برخی از نمونه‌های پژوهش، مواردی چون طبقه اجتماعی، عوامل جمعیت‌شناختی و منابع مالی از جمله مقوله‌های وضعیت اقتصادی و اجتماعی جامعه است. طبق نتایج حاصل از داده‌های مشارکت‌کنندگان، درصد مشارکت اقوام در ورزش همگانی و فقر حرکتی در جامعه، ساختارهای شناختی، دانش اجتماعی و فشارهای اقتصادی مردم آن قوم را منعکس می‌کند و چارچوب و روش زندگی هر قوم در انتخاب و تحلیل آن‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد؛ برای مثال، طبقه بالای جامعه به دنبال ورزشی است که دستوری باشد، کمترین میزان گفت‌وگو و کمترین تحرک را داشته باشد و

وسایل تفریحی گران تر و متناسب با مناصب و مشاغل خود داشته باشند؛ مثل ورزش گلف و تنیس. مانع اصلی در روند سرمایه‌گذاری در بخش ورزش کشورها، رؤیت‌نشدن منافع قابل‌برگشت حاصل از این سرمایه‌گذاری به صورت مستقیم است؛ در حالی که نگرش مثبت به ورزش و امور جنبی آن سودهای سرشاری را به طور مستقیم و غیرمستقیم در آینده نصیب آنان می‌کند. مصاحبه‌شونده شماره ۲ اعتقاد داشت:

«به نظر معنا و مفهوم عدالت و اصل سوم قانون اساسی (مبنی بر انجام فعالیت‌های آموزشی و ورزشی به صورت رایگان) اجرا نشده؛ حتی یک نفر به صورت رایگان ورزش نمی‌کند. ورزش به کالای لوکس تبدیل شده؛ چراکه در توزیع منابع، آمایش سرزمین مدنظر قرار نمی‌گیرد. اگر در زیرساخت‌ها حداقل سرمایه‌گذاری صورت می‌گرفت، امروز وضع ورزش در استان‌های محروم در کشور این‌گونه بود؟»
مصاحبه‌شونده شماره ۱۵ بیان کرد:

«باید به این مقوله پرداخت. هرچقدر سطح سواد در جامعه‌ای بالا باشد، به واسطه مطالعه و آموخته‌های افراد، آگاهی‌های بهداشتی و درمانی و توجه به سلامت و درمان افزایش پیدا می‌کند و مهم‌تر می‌شود؛ بنابراین افراد جامعه حاضرند هزینه مالی و زمانی بیشتری برای حفظ سلامتی‌شان کنند؛ در نتیجه امید به زندگی هم در آن‌ها افزایش پیدا می‌کند.»

جدول ۲- شرایط زمینه‌ای توسعه ورزش تفریحی بر مبنای فرهنگ قومی

Table 2- Contextual Conditions for the Development of Recreational Sports Based on Ethnic Culture

کد انتخابی	کد محوری
انسجام ملی اقوام ایرانی	قوم‌مداری
عوامل رفتاری	همبستگی اقوام
وضعیت اقتصادی و اجتماعی جامعه	عوامل برون فردی
	طبقه اجتماعی
	عوامل جمعیت‌شناختی
	منابع مالی

شرایط مداخله‌گر: در پژوهش حاضر، از میان نتایج، چهار مقوله به‌منزله شرایط مداخله‌گر در توسعه ورزش تفریحی برمبنای فرهنگ قومی در نظر گرفته شده‌اند: متغیرهای فرهنگ قومی، تمایز ورزشی اقوام، عوامل سازمانی و اطلاع‌رسانی.

در مطالعات قبلی، متغیرهای فرهنگ قومی (دین و مذهب، زبان، ویژگی جغرافیایی، حافظه تاریخی، آداب و رسوم) به‌طور جامع دسته‌بندی نشده بودند. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی مشارکت‌کنندگان پژوهش نشان داد، آداب و رسوم، زبان و نژاد سه مؤلفه اصلی در فرهنگ قومی‌اند و علاوه بر زبان و فرهنگ‌های مشترک، دین هم مایه گوناگونی قومی و عامل همبستگی بوده است. با بررسی دلایل ایجاد بازی‌های بومی و محلی در کشورهای هند، یونان، چین، ایران و مصر مشخص می‌شود، ریشه در متغیرهای فرهنگ قومی آن کشور داشته است؛ از جمله مذهب و آیین از زمان خدایان تا به امروز، جشن‌ها و مناسبت‌ها، افزایش قدرت بدنی و فیزیکی. بازی‌های بومی و محلی ریشه در فرهنگ قوم دارد؛ به‌طوری‌که در تمام بازی‌های بومی و محلی، طبیعت عنصر اصلی بود؛ مانند هفت‌سنگ با سنگ، الک‌دولک با چوب و... هم‌مرزی شهرهای حاشیه‌نشین (تبریز، رشت و...)، اقلیم و سبک زندگی، عناصر مهم موفقیت ورزشی قوم بوده‌اند؛ زیرا با باورهای فرهنگی آن‌ها پیوند یافته است. از طرفی ترویج یک رشته ورزشی در یک قوم، نماد فرهنگی آن قوم محسوب می‌شود؛ برای مثال، قوم ترکمن در ترویج اسب‌سواری سرآمد است و اسب جزئی از زندگی آن‌هاست و به حافظه تاریخی این قوم راه پیدا کرده است؛ بنابراین وقتی به شاخص‌های فرهنگی اقوام توجه شود، ورزش آن قوم توسعه می‌یابد. از دیدگاه مشارکت‌کنندگان، ورزش تفریحی از بین عوامل فرهنگی آداب و رسوم و گویش قوم، بیشترین نقش را در ترویج ورزش تفریحی بین اقوام دارد. مصاحبه‌شونده شماره ۴ اعتقاد داشت:

«تو خیلی زمینه‌ها مثل جوان بودن جمعیت کشور، وجود استعدادهای فراوان ورزشی، تنوع آب و هوایی چهارگانه کشور، وجود جاذبه‌های طبیعی و ظرفیت‌های جغرافیایی و اقلیمی برای فعالیت‌های ورزشی، در مناطق مختلف ایران وجود دارد. حتی می‌بینیم بهترین فوتبالیست‌ها از جنوب کشور هستند یا یزدی‌ها افراد سخت‌کوش و با پشتکار هستند. به‌خاطر شرایط زندگی شونه یا تو هر خونه مردم شمالی یک کشتی‌گیر پیدا می‌شه.»

مصاحبه‌شونده شماره ۱۰ پژوهش اشاره کرد:

«در جشنواره‌های ورزشی می‌بینیم مردم به سمت بازی‌هایی می‌رن که به رسومشون نزدیک‌تر باشه یا به زبانشون. درواقع به سمت بازی‌هایی که قبلاً تجربه کردن می‌رن.»

به اعتقاد برخی از نمونه‌های پژوهش، مواردی چون جهانی‌سازی، تعصب قومی، ناعدالتی ورزشی و تبعیض جنسیتی، از جمله مقوله‌های تمایز ورزشی اقوام است. طبق نتایج این پژوهش، جهانی‌سازی به زندگی صنعتی و ماشینی و بی‌حرکی مردم منجر شده است. انسان امروزی بازی‌های امروزی را در شأن اجتماعی خود می‌داند، نه بازی‌های بومی و محلی و بیشتر بازی‌ها جنبه مصرفی و تفریحی دارند، نه با هدف سلامت جسمی و روحی. فقدان فرصت‌های برابر ورزشی برای مردان و زنان با توجه به نگاه مذهبی و قومی، به جنسیت‌گرایی منجر شده است. ورزش‌های اقوام بخشی از آداب و رسوم و هویت‌های فرهنگی کشور ما را تشکیل می‌دهند. غفلت از این ورزش‌ها فراموشی و نادیده‌انگاری هویت تاریخی اقوام مختلف ایرانی را در پی دارد. تقریباً می‌توان گفت، اقوام و مؤلفه‌های فرهنگی آن‌ها در حاشیه قرار گرفته‌اند. ناهمگونی قومی، واقعیت اجتماعی در عرصه ورزش کشور شناخته شده و به‌عنوان یک اصل پذیرفته می‌شود، اما نگاه موشکافانه به برخی ارزش‌های قوم‌گرایانه مبتنی بر پیش‌داوری و قضاوت‌های متعصبانه در میان برخی از افراد وابسته به گروه‌های قومی، نشان از فقر فرهنگی، دانشی و نگرشی در برخورد با این پدیده اجتماعی دارد؛ به‌طوری‌که در برخی از موارد و به‌طور خاص در ورزش فوتبال، شاهد درجاتی از تعصب افراطی، آشوبگری و اغتشاش هستیم. خوشبختانه نژادپرستی در ورزش ایران مطرح نیست، اما باید برای درمان تبعیض جنسیتی، پیگیری جدی سیاست‌های ورزشی انسجام‌بخش و برابری بین اقشار مختلف جامعه توسط مسئولان صورت گیرد. مصاحبه‌شونده شماره ۱۳ پژوهش معتقد بود:

«متأسفانه می‌بینیم در کشور شهروند درجه ۱ و ۲ وجود دارد و همه ایرانیان از حقوق برابر برخوردار نیستند و اقدامات خودسرانه بین مسئولان ورزشی در خصوص تبعیض و اعمال سلیقه‌های شخصی بین اقوام و مذاهب دیده می‌شود.»
مصاحبه‌شونده شماره ۱۰ اعتقاد داشت:

«همان‌طور که می‌دانید، هسته اولیه عادت به ورزش در مدارس تشکیل می‌شود و اینکه به‌رغم توصیه کارشناسان، هنوز نگرانی از ضعف حرکتی دختران وجود دارد. همان‌طور که می‌دانید، در ایران بانوان دسترسی راحت و امنی به هر فضای ورزشی عمومی ندارند و مجبورند در فضاهای سرپوشیده و محافظت‌شده و با پرداخت هزینه، به دور از چشم نامحرم ورزش کنند و حتی اجازه تماشای یک بازی فوتبال را در کنار آقایان در استادیوم فوتبال ندارند؛ البته به‌تازگی برای یکی و دو بازی، آن هم با شرایط محدود، خانم‌ها مجوز ورود به استادیوم فوتبال را پیدا کردند.»

صاحب‌نظر شماره ۸ اشاره کرد:

«نوجوان امروزی فرهنگ بیگانه را وارد فرهنگ خود می‌کند. الآن وقتی دانش آموز به بازی‌های الکترونیکی روی میز و آداب و رسوم اون‌ها را یاد می‌گیره، پوشش او مثل اون‌ها می‌شه و خیلی از چیزهای دیگه. وقتی که ما این بذر را کاشتیم، ام اون هویت و فرهنگ را بهش توجه نکنیم، از درون می‌پوسه و بعدش می‌بینیم که از بین خواهد رفت و دچار بی‌هویتی می‌شن.»

مصاحبه‌شونده شماره ۱۱ پژوهش بیان کرد:

«در جامعه سنتی ورزش سنتی و بومی مرسوم بوده و جهانی شدن و رسانه‌ای شدن زندگی منجر به تغییر نوع فعالیت‌های مردم می‌شه؛ مثل پیاده‌روی همگانی.»

به اعتقاد برخی از نمونه‌های پژوهش، مواردی چون زیرساخت‌های ورزشی، مدیریتی و قوانین و مقررات از جمله مقوله‌های عوامل سازمانی است. طبق نتایج پژوهش، مصاحبه‌شوندگان معتقد بودند، فرهنگ‌سازی و توسعه ورزش‌های همگانی با توجه به گستردگی‌ای که دارد، مستلزم وجود امکانات است و اینکه برنامه و سازماندهی منسجمی در حوزه مدیریتی و شرایط مالی مهیا شود. همچنین مصاحبه‌شوندگان بیان کردند، نوع زندگی و ژنتیک در استان به‌گونه‌ای بوده که استعداد‌های ورزشی خوبی را در خود پرورانده است، اما امکانات و تجهیزات لازم برای بالفعل کردن این استعدادها کم است و به‌رغم اعتبارات و اقدامات خوبی که در دولت انجام شده است، باز هم در این حوزه کفایت نکرده است. داشته‌های کالبدی و امکانات ورزشی در هر استان و مقایسه سرانگشتی آن با جمعیت ورزشی و مجموعه قهرمانان و پهلوانان آن، به‌خوبی گویای عمق بی‌توجهی اولیای امر در سطح ملی در مقایسه با این استان‌هاست. مصاحبه‌شونده شماره ۸ اعتقاد داشت:

«فرد مسلماً با ورزش پیوندها را حس می‌کند و به ورزشی که به محیطش نزدیک‌تر باشه و به فرهنگی که در منطقه زندگی‌اش هست نزدیک‌تر میشه؛ مثلاً مردم کردستان به ورزش کوهستانی و جوانمردی نزدیک‌تر می‌شوند؛ چون همه این‌ها رو توی خانواده و شهرشون می‌بینن. به نظر من برای مردم اقوام انگیزه ایجاد می‌کنه و هم فکر می‌کنم از اون ورزشی که فرد به فرهنگ خودش علاقه‌مند هست، استقبال می‌کنه.»

صاحب‌نظر شماره ۱۴ بیان کرد:

«به نظر من بودجه‌بندی در ورزش کاملاً سلیقه‌ای و آمیخته با میل مسئولان و مدیران و سیاست‌گذاری نامناسب در ورزش همگانی بر سطح عمومی ورزش مخصوصاً ورزش بانوان تأثیر گذاشته.»

به اعتقاد برخی از نمونه‌های پژوهش، مواردی چون آموزش، تبلیغات، آیین و جشنواره‌های بومی و محلی از جمله مقوله‌های اطلاع‌رسانی است. طبق نتایج پژوهش، نهادینه‌سازی ورزش در جامعه،

نیازمند فرهنگ‌سازی و آگاهی‌بخشی درباره اهمیت ورزش است. مردم باید بدانند با کمترین امکانات و هزینه می‌توان به ورزش روی آورد و بهره‌گیری از فناوری‌های نو، نخستین گام در توسعه ورزش تفریحی اقوام در ایران به شمار می‌آید، اما به مشارکت محدود مراکز علمی و پژوهشی که شامل بدون استفاده ماندن ساعات زیادی در دانشگاه‌ها و مدارس است و مشارکت محدود کارخانجات و بی‌توجهی به فاصله ایجاد شده بین کشورهای صاحب‌سبک در زمینه ورزش همگانی و ایران می‌توان اشاره کرد. رسانه‌ها با شجاعت به تجزیه و تحلیل مباحث کلان در ورزش نمی‌پردازند و تبلیغات و آموزش ورزش تفریحی در جامعه صورت نمی‌گیرد. همچنین برپایی جشنواره‌های بومی و ورزشی که یکی از مهم‌ترین اهداف تحقق سند فرهنگی است، ضمن آنکه حفظ سلامت، نشاط و تحرک و پویایی شهروندان را دنبال می‌کند، پرکردن اوقات فراغت را نیز در نظر دارد، اما در این روزها بسیار کم‌رنگ شده و با اهداف اصلی خود فاصله گرفته است. مصاحبه‌شونده شماره ۱۲ پژوهش اعتقاد داشت:

«به نظرم برگزاری جشنواره‌های ورزشی بزرگ بین شهرها و استان‌ها که مراد به بیشتر و راحت‌تر اقوام با یکدیگر را فراهم آورده، آن‌ها رو از نظر فرهنگ و زبان به یکدیگر نزدیک می‌کنه.»

صاحب‌نظر شماره ۹ بیان کرد:

«همون‌طور که می‌دونید، در اکثر شهرها بوستان و پارک برای ورزش تفریحی و حتی مسیر پیاده‌روی وجود داره، ولی نیروهای کارآموده و با تجربه در زمینه آموزش رشته‌های مختلف ورزشی و آشنایی و آگاهی مردم با روش‌های درست ورزش کردن نیست. یا روی سطح شهر چقدر از بیلبوردهای تبلیغاتی به ترویج ورزش کردن مردم توجه کرده؟!»

صاحب‌نظر شماره ۵ بیان کرد:

«جام جهانی فوتبال رو که تماشا می‌کنی، تبلیغات هنگام بازی‌ها پخش می‌شه. شما نه تنها بازی و تبلیغات رو می‌بینی، بلکه چگونه زندگی کردن رو به تماشاچی می‌آموزه و پول مصرف کردن را به تماشاچی می‌ده. از طرفی قدرت رسانه و جاذبه‌های ورزش از شکل ساده خود خارج شده و هر روز بهتر و به‌روزتر شده؛ مثل قانون آفساید.»

جدول ۳- شرایط مداخله گر توسعه ورزش تفریحی بر مبنای فرهنگ قومی

Table 3: Intervening Conditions for the Development of Recreational Sports Based on Ethnic Culture

کد انتخابی	کد محوری
متغیرهای فرهنگ قومی	دین و مذهب، زبان، ویژگی جغرافیایی، حافظه تاریخی، آداب و رسوم
عوامل تمایز ورزشی اقوام	جهانی سازی، تعصب قومی، ناعدالتی ورزشی، تبعیض جنسیتی
عوامل سازمانی	زیرساخت‌های ورزشی، مدیریتی، قوانین و مقررات
اطلاع‌رسانی	آموزش، تبلیغات، آیین و جشنواره‌های بومی و محلی

راهبردها: در پاسخ به سؤال «راهکارهای توسعه ورزش تفریحی بر مبنای فرهنگ قومی از چه قرار است؟» مصاحبه‌شوندگان راهبردهایی را برای کنترل، اداره و برخورد با پدیده مرکزی ارائه دادند که به ایجاد پیامدها و نتایجی منجر شد. با توجه به تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی پژوهش، ۷۱ کد باز به دست آمد که در ۱۷ مقوله محوری قرار گرفت. در نهایت، هفت مقوله گزینشی شناسایی شد: مفهوم رسانه (۱۸ کد باز و چهار مقوله محوری)، ارتباطات (شش کد باز و دو مقوله محوری)، سیاست‌گذاری (۱۰ کد باز و دو مقوله محوری)، تحقیقاتی (هفت کد باز و دو مقوله محوری)، انگیزشی (شش کد باز و دو مقوله محوری)، عدالت اجتماعی (۱۸ کد باز و سه مقوله محوری)، توسعه سخت افزاری (شش کد باز و دو مقوله محوری) (جدول شماره چهار).

به اعتقاد برخی نمونه‌های پژوهش، تبلیغات و بازاریابی، ترویج به‌وسیله رسانه، آموزش ورزش تفریحی اقوام به‌طور مستقیم و آموزش ورزش تفریحی اقوام به‌طور غیرمستقیم، راهکارهای توسعه ورزش تفریحی بر مبنای فرهنگ قومی به وسیله رسانه است. براساس نتایج پژوهش، اولین راهکار توسعه ورزش تفریحی در جامعه، رسانه و اطلاع‌رسانی است که سبب حضور مؤثر در ورزش همگانی می‌شود. بر آگاهی‌بخشی و ارتقای سواد ورزشی اقوام با آموزش‌های غیررسمی رسانه‌ها و نهاد دین و روحانیت، آموزش‌های رسمی شامل آموزش‌های مدرسه‌ای و دانشگاهی، تعلیم و تربیت داوران و مربیان ورزش تفریحی استان‌ها، راه‌اندازی جشنواره ملی-فرهنگی و ورزشی اقوام ایرانی در ترویج ورزش اقوام باید تأکید شود. واحد تحقیق و توسعه می‌تواند در نهادینه‌کردن ورزش همگانی در کشور کمک‌کننده باشد. تحقیقات درباره توسعه ورزش همگانی اقوام، نیازسنجی از افراد، روندهای مشارکت در ورزش همگانی، انجام مطالعات تطبیقی و الگوبرداری از کشورهای پیشرفته در بخش ورزش همگانی و بومی‌سازی آن با توجه به توانایی‌ها و امکانات موجود را برای زمینه‌سازی رشد و گسترش این ورزش در جامعه می‌توان مطرح کرد.

به اعتقاد صاحب‌نظران پژوهش، برای دیده‌شدن اقوام و فرهنگ آنان چه در متن جامعه و چه در بستر ورزش، به پذیرش و اجرای سیاست وحدت در کثرت نیاز داریم. با توجه به رابطه دوسویه فرهنگ و ورزش در جامعه و نقش بازی‌های بومی و محلی در انعکاس فرهنگ قومی از یک سو و تأثیر آن بر فرهنگ کلی جامعه از سوی دیگر، با مدیریت صحیح و به رسمیت شناختن این تفاوت‌های قومی در بطن فرهنگ کلی جامعه‌ای مبتنی بر ارزش‌های واحد، می‌توان به اشاعه و گسترش ورزش در سطحی گسترده و در بین همه اقوام اقدام کرد. تعیین سیاست‌ها و معیارهای اولویت‌بخشی ورزش استان‌ها براساس استعدادهای بومی هر منطقه، توزیع عادلانه اعتبارات ورزشی استان‌ها، فعال‌بودن هیئت‌های استانی، هم‌افزایی و تعامل با نهادها و سازمان‌های تأثیرگذار ورزش همگانی استان‌ها و همچنین بهره‌گیری از زمینه‌های مذهبی و قومی، برخی از مهم‌ترین شیوه‌های مدیریتی در این زمینه است. همچنین می‌توان با اقداماتی از قبیل توصیف و مقایسه بازی‌ها و ورزش‌های شاخص اقوام و قومیت‌های اصیل ایرانی، انتقال فرهنگ از قومی به قوم دیگر از طریق جشنواره‌های ورزشی و محلی، اعطای میزبانی جشنواره‌های ورزشی براساس استعدادها و ظرفیت‌ها هر قوم و منطقه، ایجاد عدالت توزیعی در ارائه امکانات ورزشی به اقوام مختلف و تنوع‌بخشی به اشاعه ابعاد مختلف ورزش، توجه به ظرفیت‌های خاص هر قوم و منطقه، سرمایه‌گذاری ویژه در برخی ورزش‌های خاص و به رسمیت شناختن تنوع جنسیت، مذهب، قومیت و گروه‌های سنی، باعث افزایش رشد مشارکت ورزشی اقوام شد. نمونه‌های شرکت‌کننده در پژوهش به این راهکارها اشاره کردند: تقویت انگیزه‌های ورزشی و مالی و تخصیص یارانه‌های مستقیم و غیرمستقیم ورزشی، تشویق بخش خصوصی برای سرمایه‌گذاری در توسعه ورزش همگانی کشور (اعطای تخفیف‌های مالیاتی، اعطای زمین‌هایی با قیمت ارزان‌تر، تسهیل مقررات تغییر کاربری اراضی با هدف استفاده ورزشی) و اشتراک‌گذاری تخصص و دانش در سطوح ملی و استانی برای ایجاد شبکه استانی بین سازمان‌های ورزشی و سازمان‌های غیرانتفاعی استان‌ها مانند مدارس و سایر نهادهای عمومی.

خبرگان این پژوهش، در زمینه راهبرد عدالت اجتماعی، به توجه و تمرکز بیشتر مدیران و مسئولان به توسعه ورزش همگانی و نه ورزش قهرمانی و مدال‌آوری، ایجاد مدیریت و سیاست‌های یکسان در زمینه ورزش همگانی، توجه به مطالبات ورزشی قومیت‌ها به‌منظور کاهش احساس تبعیض جنسیتی و محدودیت و حس شهروند درجه‌دو بودن اشاره کردند. همچنین بازدیدکردن، نگهداری و تعمیرات اماکن ورزشی و ایجاد و پیگیری‌های طرح‌های عمرانی و... در مناطق قومیت‌نشین، رواج رشته‌های ورزشی متناسب با محیط طبیعی منطقه، دسترسی آسان و رایگان مردم به فضاها و امکانات ورزشی

از طریق تأمین سرانه مناسب و همچنین توزیع عادلانه فضا و امکان ورزشی بین استان‌ها می‌تواند زمینه‌ساز تشویق و ترغیب مردم به انجام ورزش‌های همگانی شود.

جدول ۴- راهبردهای توسعه ورزش تفریحی بر مبنای فرهنگ قومی

Table 4 - Strategies for the Development of Recreational Sports Based on Ethnic Culture

کد انتخابی	کد محوری
رسانه	تبلیغات و بازاریابی، ترویج به وسیله رسانه، آموزش ورزش تفریحی اقوام به‌طور مستقیم، آموزش ورزش تفریحی اقوام به‌طور غیرمستقیم
تحقیقاتی	پژوهش‌های بنیادی (پایه‌ای)، برنامه محوری
انگیزشی	راهبردهای حمایتی، راهبرد تشویقی
ارتباطات	ایجاد تعامل با سایر اقشار و اقوام ایرانی، جشنواره‌های فرهنگی و ورزشی
سیاست‌گذاری	الزامات (خط‌مشی) قانون‌گذاری، الزامات (خط‌مشی) ساختاری
عدالت اجتماعی	جهانی‌سازی ورزش تفریحی، برابری ورزشی، برابری جنسیتی
توسعه سخت‌افزاری	اماکن ورزش تفریحی، فضاهای طبیعی

پیامدها: پیامدهای توسعه ورزش تفریحی بر مبنای فرهنگ قومی چیست؟ همان‌طور که جدول شماره پنج نشان می‌دهد، از تجزیه و تحلیل داده‌های کیفی، ۳۳ کد باز به دست آمد که در هفت مقوله محوری قرار گرفت. در نهایت، سه مقوله گزینشی به دست آمد: مفهوم توسعه اقتصادی (نه کد باز و دو مقوله محوری)، توسعه فردی-اجتماعی (۱۵ کد باز و دو مقوله محوری) و توسعه فرهنگی (نه کد باز و سه مقوله محوری). تأثیر عوامل علی بر پدیده اصلی موجب به‌کارگیری راهبردهای ارائه‌شده در مدل می‌شود. همچنین راهبردها تحت تأثیر شرایط محیطی و ویژگی‌های زمینه‌ای قرار دارند که پیامدهای مثبت به همراه خواهد داشت.

به اعتقاد برخی از نمونه‌های پژوهش حاضر، توسعه سیاسی یکی از پیامدهای توسعه ورزش تفریحی بر مبنای فرهنگ قومی است. ورزش، پرجاذبه‌ترین و پرمخاطب‌ترین عرصه اجتماعی است که به‌عنوان یک پدیده می‌تواند صلح‌آفرین باشد و وحدت را چه در ابعاد داخلی و چه در ابعاد بین‌المللی برای کشورها و ملت‌ها ایجاد کند؛ همان‌گونه که در قانون اساسی (اصول نوزدهم، پانزدهم، چهاردهم، سیزدهم و دوازدهم) به موضوع برابری قومی و نژادی اشاره شده و همه افراد را از حقوق مساوی برخوردار دانسته است؛ بنابراین بهبود روابط بین جامعه قومیتی، صلح و آشتی، ادغام گروه‌های اقلیت

(به عنوان مثال افراد بومی، افراد دارای معلولیت، زنان در ورزش و...) و احیای سنت و ارزش‌ها در زیر چتر ورزش تفریحی اتفاق می‌افتد.

به اعتقاد برخی از نمونه‌های پژوهش، عقیده غالب در بین مردم بعضی از جوامع، نگرستن به ورزش مانند کالای مصرفی است و از اهمیت آن در تولید، رشد و توسعه اقتصادی و توزیع بهتر درآمدها غافل‌اند. مشارکت مردم جامعه در فعالیت‌های ورزشی به همان میزان، ضمن اضافه کردن نشاط جامعه، از هزینه درمان خانوارها کاسته می‌شود. زمانی که جامعه نگرش درستی به فواید فعالیت و ورزش داشته باشد و شیوه زندگی همراه با تحرک را انتخاب کند، از گزند آسیب‌های اجتماعی موجود محفوظ می‌ماند.

توسعه فرهنگ قومی؛ طبق نتایج نظرات مشارکت‌کنندگان، تعیین قطب‌های قومیتی در رشته‌های مختلف ورزشی مسئله‌ای قابل طرح است که می‌تواند منجر به شناسایی مستعدترین اقوام در برخی رشته‌های ورزشی گردد و از نتایج غیرمستقیم ورزش‌های تفریحی اقوام می‌توان به آشنایی هر قوم با فرهنگ و آداب و رسوم قوم خود و همچنین فرهنگ اقوام دیگر کرد و تلاش برای حفظ سنت‌های دیرینه خود دانست.

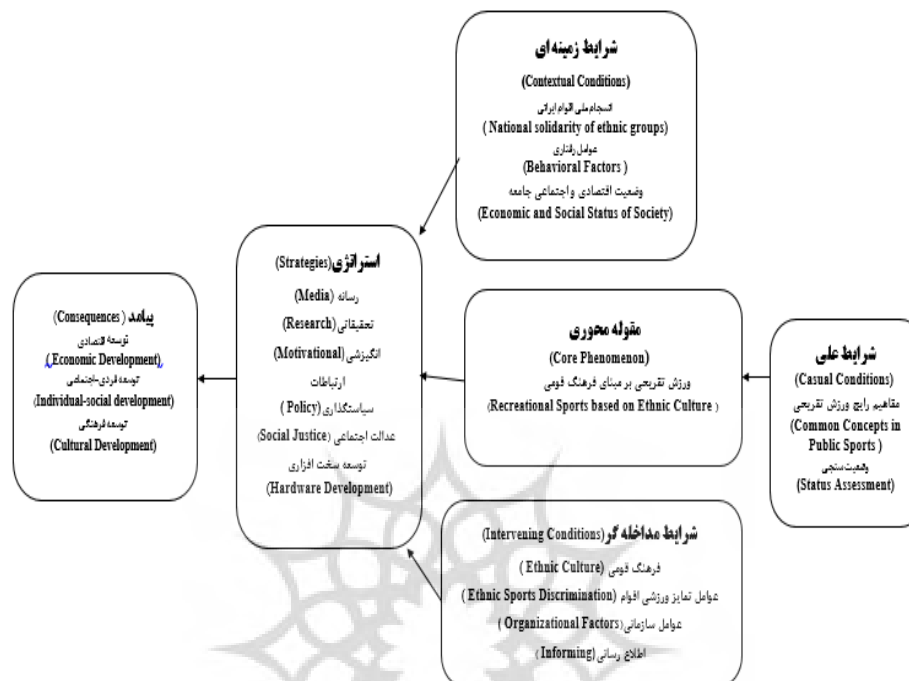
جدول ۵- پیامدهای توسعه ورزش تفریحی بر مبنای فرهنگ قومی

Table 5 - Consequences for the Development of Recreational Sports Based on Ethnic Culture

کد انتخابی	کد محوری
توسعه اقتصادی	بهبود رفاه و سلامت جامعه، پیشرفت در بعد سازمانی
توسعه فردی-اجتماعی	پیشرفت در بعد فردی، پیشرفت در بعد اجتماعی
توسعه فرهنگی	رشد فرهنگ قومی، احیا بازی‌های بومی و محلی، انسجام ملی

بعد از کدگذاری و طبقه‌بندی داده‌ها، مدل نهایی پژوهش بر اساس مدل پیشنهاد شده استراوس و کوربین (۲۰۰۸) طراحی و تدوین شد. شکل شماره دو مدل مفهومی برخاسته از نظریه مبنایی را برای مدل توسعه ورزش تفریحی بر مبنای فرهنگ قومی نشان می‌دهد.

شکل ۲- الگوی جامع توسعه ورزش تفریحی بر مبنای فرهنگ قومی

Figure 2- A Comprehensive Model for the Development of Recreational Sports Based on Ethnic Culture

بحث و نتیجه‌گیری

ایران دارای فرهنگ غنی و تمدنی چند هزار ساله با قومیت‌های مختلف است و هر کدام دارای ویژگی‌های منحصر به فردی است که زمینه را برای توسعه فرهنگی هموار می‌کند. براساس نتایج این پژوهش، مشارکت ورزشی در بین اقوام ایرانی، یکی از مطمئن‌ترین راه‌های نیل به همبستگی و روابط اجتماعی در ایران به شمار می‌آید و در مباحث سال‌های اخیر، موضوع سیاست‌گذاری ورزش تفریحی در محافل دانشگاهی و غیردانشگاهی به شکل‌گیری بحث‌های فراوانی منجر شده است. با وجود پژوهش‌های مختلف و اشاره‌های متعدد به ابعاد مختلف ورزش همگانی و ارتباط آن با برخی متغیرهای مهم مثل جنسیت، رسانه و بازی‌های بومی و محلی، اهمیت فرهنگی و اجتماعی توسعه ورزش همگانی مغفول مانده و تاکنون کمتر به آن پرداخته شده است. پژوهش در حوزه اوقات فراغت و ورزش جمعیت‌های

قومی پیامدهای مهمی را برای گروه‌های قومی و ارائه برنامه‌های همگانی و خدماتی به آن‌ها دارد؛ بنابراین لزوم تدوین مدلی برای فرهنگ و ورزش همگانی ضروری بود. با توجه به ماهیت پژوهش نظریه‌مبنایی که با خلق نظریه پژوهش‌های پیشین را تأیید، اصلاح و تکمیل می‌کند، این پژوهش نیز به دنبال انسجام بیشتر پژوهش‌های انجام‌شده بود. در این پژوهش، مدلی برای توسعه ورزش تفریحی برمبنای فرهنگ قومی ارائه شده است و عوامل تأثیرگذار بر توسعه ورزش تفریحی تعیین شدند که عبارت‌اند از: عوامل علی، زمینه‌ای، مداخله‌گر، راهبردها و پیامدها. در ادامه به شرح و مقایسه نتایج این پژوهش با نتایج پژوهش‌های مشابه پرداخته می‌شود.

در بخش عوامل علی پژوهش حاضر، مشارکت‌کنندگان بر مفاهیم رایج ورزش تفریحی و وضعیت‌سنجی تأکید داشتند که تقریباً در تمامی پژوهش‌های این حوزه، مشارکت کم ورزش تفریحی در ایران تأیید شده است؛ هرچند برنامه‌هایی در این زمینه تدوین شده است، در برابر درصد رشد جمعیت کشور، درصد ناچیزی است و مسبب بروز بسیاری از بیماری‌ها در سنین زیاد همین مشارکت کم است که در پژوهش غفوری و همکاران (۲۰۰۷) نیز به این موضوع اشاره شده است. همان‌طور که در قسمت نتایج اشاره شد، غالب مشارکت‌کنندگان به ناشناس‌بودن مفهوم ورزش تفریحی اشاره کردند و براساس کدهای شناسایی‌شده، اقشار مختلف با این مفهوم غریبه‌اند؛ مگر مسئولان اجرایی ورزش کشور. همان‌گونه که اشاره شد، بدون درک کردن یک موضوع نمی‌توان به آن ترغیب شد و با توجه به اختلاف سلیقه‌های قومی و اهمیت ورزش تفریحی و نیازمندی بشر به آن برای رسیدن به نشاط، هرگونه انجام مطالعه علمی در این زمینه باید چارچوب نیازسنجی و برنامه‌ریزی را رعایت کند تا سلیقه‌ها و نیازهای ورزشی و فرهنگی متعدد اقوام را در کنار هم برای رسیدن به هدف توسعه ورزش تفریحی اقوام متنوع گرد هم آورد که می‌تواند دلیلی برای بررسی عوامل توسعه ورزش تفریحی اقوام باشد. نتیجه پژوهش کشر و احسانی (۲۰۰۸) نیز مؤید این مطلب است که تمام برنامه‌ها به سمتی باید پیش روند که مردم احساس نیاز به مشارکت پیدا کنند. همچنین در مطالعات پیشین نظیر پژوهش‌های رفیعی قهساره و محمدی عزیزآبادی (۲۰۱۷) و شعبانی و همکاران (۲۰۱۵) به برخی از این موانع به‌صورت موردی اشاره شده است و از این نظر با نتایج این پژوهش همسوست، اما در کدهای محوری زمینه‌ای پژوهش حاضر، انسجام ملی اقوام ایرانی، عوامل رفتاری و وضعیت اقتصادی و اجتماعی جامعه شناسایی شده است و این مقوله‌ها علاوه بر خود افراد و اقشار مردم، به عوامل به‌وجودآورنده یا تسهیل‌کننده بیرونی مربوط هستند. با وجود اتحاد اقوام ایرانی و قوم‌مداری، بسیاری از این موانع به فضای خالی ناشی از ضعف قوانین، شرایط مالی بد جامعه و از این دسته عوامل

مربوط‌اند. نتایج مطالعه ون تایکوم^۱ (۲۰۱۱) با استفاده از مدل اجتماعی-اقتصادی که تمام سطوح اجتماعی و زیست‌محیطی بر رفتار فرد مبنی بر مشارکت در ورزش اثرگذار است و نتایج مطالعه وندریش^۲ و همکاران (۲۰۱۲) مبنی بر اینکه عوامل رفتاری موانعی هستند که مشارکت ورزشی اقشار مختلف به صورت فردی، گروهی و محیطی تحت تأثیر قرار می‌گیرند، با نتایج پژوهش حاضر هم‌راستاست. از سوی دیگر، مؤلفه وحدت ملی اقوام ایرانی در پژوهش حاضر به ایجاد بستر یا زمینه‌ای برای مشارکت دائم در ورزش تفریحی مربوط است. همان‌طور که لینا و روکسی^۳ (۲۰۱۶) بیان کرده‌اند، مشارکت ورزشی فهم و احترام به تنوع فرهنگی را تقویت می‌کند و یکپارچگی مهاجران را پرورش می‌دهد. همچنین براساس نتایج پژوهش حاضر، ورزش همگانی ساده‌ترین فعالیت ورزشی است که هر کس می‌تواند به صورت جداگانه آن را انجام دهد و دارای هزینه بسیار اندکی است، اما در کشور ما مشارکت ورزشی مردم از استاندارد متوسط جهانی فاصله زیادی دارد؛ زیرا متکی بر بودجه‌های دولتی است. در چنین شرایطی، به نظر می‌رسد که با وارد کردن بخش خصوصی و کمک‌های دولتی به این بخش می‌توان این فاصله را به شکل اصولی و بادوام کاهش داد و این سرمایه‌گذاری دارای نتایج مستقیمی برای دولت در کوتاه‌مدت نیست، ولی در درازمدت منافع زیادی را برای دولت و عموم مردم به دنبال می‌آورد.

در بخش شرایط مداخله‌گر، مواردی از داده‌ها استخراج شدند که بر پدیده محوری پژوهش تأثیر گذارند؛ مواردی مانند متغیرهای فرهنگ قومی، عوامل تمایز ورزشی اقوام، عوامل سازمانی و اطلاع‌رسانی. در این راستا، مسائل مطرح‌شده درباره متغیرهای فرهنگ قومی توسط مشارکت‌کنندگان به پنج مؤلفه شامل دین و مذهب، زبان، ویژگی جغرافیایی، حافظه تاریخی و آداب و رسوم طبقه‌بندی شدند. در ایران، نژاد و تفاوت‌های جسمانی نقش چندانی در تنوع قومی-فرهنگی ندارد؛ بلکه فرهنگ، عامل تعیین‌کننده تنوع قومی ایران است. فرهنگ نه تنها در شکل‌گیری هویت قومی عامل تعیین‌کننده است، بلکه در تداوم و تغییر یا از بین رفتن آن نیز عامل اصلی به شمار می‌آید. بازی و تفریحات نیز از اجزاء و عناصر فرهنگی یک جامعه محسوب می‌شوند که با توجه به شرایط اکولوژیک و فرهنگی، دارای ماهیتی متمایز و جداگانه‌اند (احمدی‌پور، حیدری موصولو و حیدری موصولو، ۲۰۱۰، ۴۶). همچنین برخی مؤلفه‌ها نظیر جهانی‌سازی و تفاوت نسل‌ها، تعصب قومی، ناعدالتی ورزشی و تبعیض جنسیتی می‌تواند در میزان مشارکت اقوام در ورزش تفریحی در مقایسه با ورزش‌های دیگر یا حتی

1. Van Tuyckom
2. Vandendriessche
3. Lina & Ruixue

فعالیت‌های دیگر اوقات فراغت تأثیرگذار باشد که انسان امروزی ارزش‌های سبک زندگی فردگرا را ترجیح می‌دهد. رشد شهرنشینی و دغدغه‌های آن و مهاجرت از سنت به مدرنیته شدن به نادیده گرفتن ورزش سنتی در این روزها منجر شده است و مردم باید براساس شرایط جامعه فعالیت انجام دهند؛ مثلاً اجبار به تطبیق ورزش استان‌ها با رشته‌های ورزشی ملی می‌تواند در توسعه ورزش تأثیر بگذارد، اما در برخی مناطق توجه بیشتر به این امر به فراموشی بازی بومی و محلی و ورزش قومی منجر می‌شود. همچنین در اقوام بسیاری از استعداد‌های ورزشی دیده نمی‌شود که به دلیل نداشتن امکانات و آموزش، تناسب نداشتن اماکن با فرهنگ اقوام، محیط جغرافیایی، پیشینه ورزشی اقوام، فراموشی بازی‌های بومی و محلی، ترویج ورزش‌های جدید، تداخل با فرهنگ اقوام و ترجیح آن‌ها بر ورزش قومی است. از دیدگاه یونسکو، بازی‌های بومی و محلی پیونددهنده بین اقوامند و دلیل کم‌رنگ شدن انتقال بازی‌ها دغدغه‌های زندگی و شغل‌ها و دوری مردم از هم است. هرچه مردم به هم نزدیک‌تر باشند، انتقال بازی‌ها بیشتر می‌شود. نقش بالقوه ورزش تفریحی در یکپارچگی بین افراد و گروه‌های قومی با سابقه فرهنگی متفاوت است و تعامل بین افراد با فرهنگ‌های مختلف را تقویت می‌کند (بارمن^۱ و همکاران، ۲۰۱۷) و همچنین ابزاری برای دستیابی به اولویت‌های ملی و جهانی به رسمیت شناخته شده است (شری^۲، ۲۰۱۵)؛ همان‌طور که فوتبال برای جوامعی که از شکاف‌های قومی، نژادی، طبقاتی، مذهبی و جنسیتی در رنج‌اند، فرصت و ابزار مناسبی برای خلق وجدان جمعی یک ملت و ایجاد حس ملت واحد بودن است (رفیعی قهساره و محمدی عزیزآبادی، ۲۰۱۷). کدهای حاصل از مصاحبه در پژوهش حاضر نشان می‌دهد، به تبعیض جنسیتی در ورزش اقوام بسیار تأکید شده است که این پذیرش صرفاً به دلیل تفاوت‌های بیولوژیک نیست، بلکه تحت تأثیر ایدئولوژی جوامع، باورها و سنت‌های فرهنگی و به تبع آن، هنجارها و قالب‌های جنسیتی و تک‌جنسیتی بودن فضاهای ورزشی و برجسته کردن ایدئولوژی مادری در ورزش زنان است که با نتایج پژوهش عابدینی و همکاران (۲۰۲۰) مبنی بر اینکه ادراک عدالت جنسیتی در عناصر اجتماعی، فرهنگی و تاریخی ریشه دارد، همسوست. در سال‌های اخیر، شاهد افزایش نرخ مشارکت ورزشی زنان و رشد بیشتر ورزش زنان در مقایسه با مردان بوده‌ایم، اما همچنان مشارکت ورزشی آن‌ها ر مقایسه با مردان در سطح پایین‌تری قرار دارد. رویکرد برابری جنسیتی همان‌گونه که موافقانی دارد مثل موافقت با حضور زنان در ورزشگاه، اما به میزان اندک از نشانه‌های قوت این امر است و بدون تردید، مخالفانی نیز خواهد داشت؛ مخالفان در

1. Burrmanna
2. Sherry

دسته‌های متفاوتی همچون حاکمان سیاسی، مذهب‌یون، سیاست‌گذاران ورزشی، حتی برخی مربیان ورزشی و ورزشکاران و... قرار خواهند داشت. با مقایسه نتایج این پژوهش با پژوهش‌های بارمنا و همکاران (۲۰۱۷) و هومس، بار و گولین^۱ (۲۰۱۷) مشخص شد که برابری جنسیتی مهم‌ترین عامل در حوزه عوامل تأثیرگذار بر توسعه ورزش تفریحی است. همچنین نتایج استخراج‌شده از نظرات مشارکت‌کنندگان از نبود سیاست‌گذاری (هدف‌گذاری، برنامه‌ریزی و...) در ورزش همگانی، نبود قوانین حمایتی برای اقشار مختلف و سازمان‌ها، کمیت و کیفیت پایین اماکن ورزشی تفریحی و نبود نظارت و کنترل محیطی و تبلیغات و آموزش ورزشی می‌تواند بر توسعه ورزش تفریحی تأثیر بگذارد و از این حیث با نتایج پژوهش‌های وفایی‌مقدم و همکاران (۲۰۱۹) و دوکیک، مک‌دونالد و اسپاچی^۲ (۲۰۱۸) همسوست. همان‌گونه که تک‌فرهنگی به معنای وفاق نیست، چن فرهنگی نیز به معنای بحران و گسست نخواهد بود. در جامعه ایران، شناسایی فرهنگ‌های مختلف ضروری است و برای دیده‌شدن اقوام و فرهنگ آنان چه در متن جامعه و چه در بستر ورزش به‌طور عام و محتوای ورزش تفریحی به‌طور خاص، نیازمند پذیرش و اجرای سیاست وحدت در کثرت هستیم (صادقی و هواس‌بیگی، ۲۰۱۹).

حال می‌توان گفت، بهترین بستر و میدانی که می‌توانیم در جهت توسعه ورزش تفریحی اقوام مختلف ایران و پایه‌گذاری اخلاق و احترام به اقوام در ورزش جامعه قدم برداریم، توجه به مفاهیم شرایط علی، زمینه‌ای و مداخله‌گر این مدل پژوهش است که می‌تواند به‌عنوان مکانیسمی برای ساخت‌شکنی رویکرد مکانیکی به فرهنگ مشارکت ورزشی مدنظر قرار گیرد. نگاه ارگانیکی به فرهنگ ورزش به پویایی فرهنگ‌ها منجر می‌شود و ماندگاری فرهنگ قومی را افزایش می‌دهد که خود می‌تواند در حفظ فرهنگ ملی نقش بسزایی داشته باشد. در این پژوهش، صاحب‌نظران بیان کردند، با توجه به اینکه جامعه ایران، ترکیبی از فرهنگ‌های گوناگون است و قدمت چندفرهنگی بودن جامعه ایران اصلی انکارناپذیر است و از طرف دیگر نظام ورزش کشور، نظامی تک‌فرهنگی است و به فرهنگ‌های گروه‌های قومی دیگر توجه ندارد، این پدیده تک‌فرهنگی را مخاطره‌آمیز قلمداد کردند؛ از این‌رو ذکر کردند، پذیرش سیاست وحدت در کثرت و به متن‌آوری چندفرهنگی و طرح ورزش مربوط به اقوام ایرانی، موجب استقبال گروه‌ها و اقشار مختلف در جامعه خواهد شد.

راهبردهایی که در پژوهش حاضر به دست آمده است، نشان می‌دهد که اشتراک‌هایی در موضوع پژوهش به اتخاذ یک چشم‌انداز گسترده محیطی برای حل موانع و ایجاد فرصت‌هایی برای

1. Hums, Barr & Gullion
2. Dukic, McDonald & Spaaij

شرکت‌کنندگان ورزشی در ایجاد جامعه سالم‌تر و فعال‌تر نیاز است. برای احیا، توسعه و رشد ورزش‌های بومی و محلی و سنتی، جلوگیری از شکل‌گیری نوعی بحران هویت و تعصب اجتماعی بین اقوام، جلوگیری از انفعال و نارضایتی ورزشی در میان بخشی از اقوام کشور و ایجاد روند رو به افزایش یک سبک زندگی فعال در میان همه اقوام، به موضوع فرهنگ قومی و اتحاد اقوام در سیاست‌گذاری‌ها، قانون‌گذاری‌ها و برنامه‌ریزی‌ها در برنامه ششم در عرصه اجتماعی و فرهنگی توسعه ورزش توجه شود. تعیین سرانه ورزشی برای مردم و فرهنگ‌سازی از طریق رسانه، برگزاری جشنواره‌ها و مسابقات ورزش همگانی متعدد در رده‌ها و سطوح مختلف در همه نقاط کشور، ایجاد فرصت‌های برابر برای مشارکت ورزشی زنان و مردان، دسترسی آسان، ارزان و فراگیر مردم به فضاها و برنامه‌های ورزشی، تخصیص اعتبارات عادلانه به ورزش استان‌ها و تناسب طرح‌های ورزشی هر منطقه براساس انجام کامل علایق و ویژگی‌های اقوام، صورت گیرد. همچنین با به‌کارگیری تمامی ظرفیت‌های بومی و ملی در راستای رشد و توسعه ورزش‌های تفریحی و بومی استان‌ها که نتیجه تمامی مراحل گذشته در مدل پارادایمی این پژوهش است، به سرانجام موفقیت‌آمیز می‌توان دست یافت. ورزش به‌عنوان کاتالیزور برای ایجاد ظرفیت اجتماعی و جامعه سالم فیزیکی به کار گرفته می‌شود و نتایج مثبت در زمینه‌هایی از جمله توسعه اقتصادی، اجتماعی و انسجام فرهنگی، سبک زندگی سالم، برابری جنسیتی و مصالحه ایجاد می‌کند. همچنین ورزش به‌عنوان ابزاری استراتژیک برای دستیابی به اهداف توسعه غیرورزشی استفاده می‌شود؛ همان‌طور که نقش مؤثر مشارکت ورزشی و فعالیت بدنی در یکپارچگی مهاجران فرهنگی و زبانی متنوع در سیاست و برنامه ورزشی برجسته است (اسمیت^۱ و همکاران، ۲۰۱۹). اگر این پیامدها به وقوع بپیوندند، در طول زمانی که راهبردها فراهم، تدوین و اجرا شوند، بهترین و مطلوب‌ترین شرایط برای ورزش تفریحی رخ می‌دهد.

با بررسی عوامل توسعه و ایجاد چارچوبی که عوامل توسعه ورزش تفریحی اقوام در متن آن قرار گیرند، می‌توان طی فقط چند سال شاهد افزایش مشارکت کلان بود؛ وضعیتی که هنوز در کشور ما روی نداده است. ارتباطاتی که در مدل پارادایمی وجود دارد، نشان‌دهنده وابسته‌بودن برخی از عوامل به یکدیگر است که در برخی از مقوله‌ها تجمیع شده‌اند و در برخی دیگر به‌تنهایی مطرح شده‌اند. پژوهشگران این مقاله در به‌وجود آوردن چارچوب مشارکت ورزش تفریحی در بین اقوام کشور که از ابعاد مختلفی تشکیل می‌شود، سعی داشته‌اند. یکی از این ابعاد، بررسی عوامل توسعه بوده است که

1. Smith

به طراحی مدل سیاست‌گذاری کمک می‌کنند. با ایجاد و تسهیل این مدل و گام‌های توسعه‌ای نهایی می‌توان به تمامی ابعاد تأثیرگذار بر مشارکت ورزشی دست یافت تا در آینده با صلاحدید مسئولان بتوان به شرایط اجرا نزدیک شد. از آنجاکه ویژگی پژوهش‌های کیفی اکتشاف و تولید دانش است، بسیاری از نتایج این پژوهش با پژوهش‌های قبلی مشابه بود، اما نکات اکتشافی درخور توجهی در این پژوهش به دست آمد؛ برای نمونه، در نتایج پژوهش‌های قبلی به مقوله جنسیتی و قومی و جهانی‌سازی در توسعه ورزش تفریحی و بازی‌های بومی و محلی کمتر توجه شده است و اغلب ورزش قهرمانی را در قالب رفتارهای دانشجویان، تماشاگران قومیت‌نشین بررسی کرده‌اند و کمتر به تأثیرات فرهنگی و اجتماعی ورزش پرداخته شده است. در مطالعات خارج از کشور، به مقوله نژادپرستی و زبان در بین مهاجران در توسعه ورزش تفریحی بیشتر تأکید شده است. طبق آنچه از متن مصاحبه‌های مشارکت‌کنندگان به دست آمد، آداب و رسوم و گویش مهم‌ترین مؤلفه‌های فرهنگ قومی برای شرکت در جشنواره‌ها و فعالیت‌های ورزش همگانی معرفی شده‌اند و علت آن را در تفاوت‌های قومی و مذهبی و گرایش و تعصب به حافظه تاریخی اقوام جست‌وجو می‌کنند؛ بنابراین لازم است تصمیم‌گیری‌های مدیران ورزشی به دور از تبعیض و ملاک تخصیص اعتبارات و ساخت اماکن ورزشی و واگذاری جشنواره‌های ورزشی براساس توانمندی، فرهنگ و ورزش قوم گرفته شود. همچنین با توجه به تغییرات روزافزون نیازهای جامعه و انتظارات افراد در حوزه ورزش، به نظر می‌رسد مدل ارائه‌شده در این پژوهش قادر است زمینه رشد و توسعه ورزش تفریحی اقوام را فراهم آورد و همچنین در مطالعات حوزه ورزش و فعالیت‌های تفریحی و برنامه سند تحول پنج‌ساله توسعه ورزش کشور، محققان را در حال نزدیک‌شدن به شرایط اجتماعی برابری جنسیت و قومیت و تعامل با زمینه‌های پیچیده فرهنگی آماده کند و به‌علاوه، بسیاری از فرصت‌ها برای به یکدیگر نزدیک‌بودن اقوام از طریق ورزش تفریحی با کاهش نابرابری و موانع شرکت‌کنندگان فراهم شود.

باید اشاره کرد، کمبود مطالعات درباره ورزش اقوام ایرانی، نبود اطلس جامع بازی‌های بومی و محلی و ورزش قومی، دسترسی نداشتن به صاحب‌نظران از اقوام مختلف ایران و اظهار نظر مشارکت‌کنندگان در پژوهش درباره مباحث کلیشه‌ای قومی و مذهبی، جزو محدودیت‌های پژوهش حاضر بود؛ از این رو پیشنهاد می‌شود، در مطالعات آینده در زمینه تأثیر ورزش اقوام ایرانی بر کاهش محرومیت‌های اجتماعی آن‌ها و نقش فرهنگ قومی در گسترش بازی‌های بومی و محلی پایش انجام شود.

References

1. Abedini, S., & Talebi, Sh. (2017). Socio-cultural factors related to citizens' tendency to sport for all in Khalkhal city. *Journal of Applied Sociology*, 28(1), 131-132. (in Persian).
2. Abedini, S., Rasoulzadeh Aghdam, S., & Sabouri Kazaj, P. (2020). Biology of the concept of gender justice perception with emphasis on the factor of ethnicity. *Journal of Women in Culture and Art*, 11(3), 433-457. (in Persian).
3. Allen, J., Drane, D., Byon, K., & Mohn, R. (2010). Sport as a vehicle for socialization and maintenance of cultural identity: International students attending American universities. *Sport Management Review*, 1(13), 421-434.
4. Ahmadipour, Z., Heydari Mosloo, T., & Heydari Mosloo, T. (2010). Analysis of ethnicity and ethnic identity in Iran for sustainable security. *Scientific Quarterly - Social Discipline Research*, 2(1), 35-62. (in Persian).
5. Ahmadi, H. (1999). Ethnicity and ethnocentrism in Iran: Myth or reality?. *Journal of Political-Economic Information*, 15(115&116), 60-84. (in Persian).
6. Amanollahi Baharvand, S. (2001). Investigating the causes of ethnic diversity in Iran from an anthropological perspective. *Journal of National Studies*, 3(9), 11-34. (in Persian).
7. Barzegar, N., Lotfi, H., Hassanabadi, D., & Razavian, M. (2019). The role of ethnic and religious policies in the participation of ethnic groups in security, comprehensive development and convergence with emphasis on the Turkmens of northern and northeastern Iran. *Journal of Geography (Regional Planning)*, 9(2), 433-455. (in Persian).
8. Booth, M., Owen, N., Bauman, A., Clavisi, O., & Leslie, E. (2000). Social cognitive and perceived environment influences associated with physical activity in older Australians. *Journal of Preventive Medicine*, 31(1), 15-22.
9. Burrmann, U., Brandmann, K., Mutzb, M., & Zendera, U. (2017). Ethnic identities, sense of belonging and the significance of sport: stories from immigrant youths in Germany. *European Journal for Sport and Society*, 14(3), 186-204.
10. Baybordi, I., & Karimian, A. (2014). Globalization of culture and its impact on Iran's national identity. *Journal of International Relations Studies*, 79, 77-101. (in Persian).
11. Dukic, D., McDonald, B., & Spaaij, R. (2018). Being able to play: Experiences of social inclusion and exclusion within a football team of people seeking asylum. *Journal of Social Inclusion*, 5(2), 101-110.
12. Ghafouri, F., Honarvar, A., Honari, H., & Ali, M. (2007). The study of sport for all and good entertainment community and provide models for future planning. *Research projects of the Islamic Republic of Iran's Physical Education Organization*, 12(3), 16-28. (in Persian).
13. Ghafouri, F. (2011). The situation of public and recreational sports in the southern provinces of the country and presenting a future planning model. *Sport Management Studies*, 3(12), 87-106 (in Persian).

14. Ghafouri, F. (2014). The pattern of tourism development based on the development of local and national games in the country. *Sport Management Studies*, 6(24), 153-174. (in Persian).
15. Goodarzi, M., Hashemi, M., & Pasvar, M. H. (2015). Sixth Economic, social and cultural development plan-sports. Tehran: Ministry of Sports and Youth of the Islamic Republic of Iran Publications. (in Persian).
16. Hums, M A., Barr, C A., & Gullion, L. (2017). The ethical issues confronting managers in the sport industry. *Journal of Business Ethics*, 20(1), 51-66
17. Hajiani, I. (2000). Sociological analysis of national identity in Iran and the design of several hypotheses. *Journal of National Studies*, 2(5), 193-228. (in Persian).
18. Hassanpour, Gh. H. (2008). Indigenous, traditional, local sports. Tehran: Bamdad Ketab Publications. (in Persian).
19. Lina, S., & Ruixue, C. (2016). Research status on equalization of public sports service for nationwide fitness in Hebei. *Physics Procedia*, 25, 2298-2303.
20. Javadi Pour, M., Ghavidel, A., & Samie Nia, R. (2013). Provided a theoretical framework and design a model for the development of sport. *Sports Management Studies*, 21(7), 127-148. (in Persian).
21. Keshkar, S., & Ehsani, M. (2008). The inhibiting factors of recreation sport among the females in Tehran: Individual characteristics. *The Female Studies*, 5(2), 113-34. (in Persian).
22. Mahdavi Anari, M., Esmaili, M., & Afrinash, A. (2016). Meta analysis of the development of public, championship, professional, educational and future sports. Paper presented at the First National Conference on Physical Education and Sport Sciences, Varamin, Sama Varamin Technical and Vocational College. (in Persian).
23. Marashian, H., Khatibi, A., & Visia, I. (2019). The role of sports in preventing religious, religious and sectarian divergence in Khuzestan province. *Journal of Sports Management and Development*, 8(2), 10-20. (in Persian).
24. Mohammad Pour, A. (2009). Meta method (The philosophic and practical foundation). Tehran: Sociologs Publication. (in Persian).
25. Nasirzadeh, M., Goodarzi, M, Farahani, A., & Goodarzi, M. (2012). Designing and developing a strategy for the development of public sports in Kerman Province. *Journal of Economics and Sports Marketing*, 1(1), 77-106. (in Persian).
26. Papzan, A., Agahi, H., & Shahmoradi, M. (2016). Rural sports development with focus on indigenous and local sports. *Management and Sport Development*, 3(2), 1-15. (in Persian).
27. Persson, T. (2016). Participant list updated 2016-11-06. 340 shooters are now register for Swedish Cup. Available at: <http://www.skyttesport.se/Tavlingsverksamhet> (Accessed 2016-11-06).
28. Rafiei Ghahsareh, A., & Mohammadi Azizabadi, M. (2016). Sports and collective identity: A case study of the city of Karaj. *Journal of National Studies*, 17(4), 79 – 96. (in Persian).
29. Richard, W., & Nanda, S. (1998). cultural Anthropology. United states of America: Wardworth Publications

30. Robertson, R. (2000). *Globalization, social theories and world culture*. London: SAGE Publications.
31. Sadeghi, A., & Hawas Beigi, F. (2019). Conceptualizing the process of multicultural education from the perspective of Iranian ethnic teachers: Foundation data theory. *Journal of the Iranian Curriculum Studies Association*, 9(1), 17, 188-223. (in Persian).
32. Saffari, M., Ehsani, M., & Amiri, M. (2015). Analysis of sport for all in Iran, with application of structural equation modeling. *Research Sport Management*, 5(9), 83-94. (in Persian).
33. Shaabani, A., Ghafouri, F., & Honari, H. (2015). *The study of politics and strategies of comprehensive development of sport for sport* (Unpublished master's thesis). University of Allameh Tabatabai, Tehran. (in Persian).
34. Sherry, E. (2015). *Managing sport for social change: The state of play*. *Sport Management Review*, 1(18), 1-54
35. Shahbazi, A. (2020). *Explaining the effect of ethnicity on place attachment in multi-ethnic cities (Case study: District one and two of Zahedan City)*. *Journal of Spatial Planning*, 9(4), 120-140. (in Persian).
36. Sadeghi, A. (2012). Features and Necessities of developing a multicultural curriculum in Iran: A study of challenges and presenting strategies. *Culture Strategy*, 5(17 & 18), 93 -123. (in Persian).
37. Safavi, Y., Alipour, A., & Heidari, J. (2016). The role of tribes in the cohesion and consolidation of national power. *Journal of NAJA Strategic Studies*, 1(2), 131-157. (in Persian).
38. Smith, R., Spaaij, R., & McDonald, B. (2019). Migrant integration and cultural capital in the context of sport and physical activity: A systematic review. *Journal of International Migration and Integration*, No, 20: 851-868
39. Strauss, A., & Corbin, J. (2008). *Basics of qualitative research* (B. Mohammadi, Trans). Biok, Tehran: Human Science & Cultural Studies Center Publication.
40. Van Tuyckom, C. (2011). *Sport for all: Fact or fiction? Individual and cross-national differences in sport participation from a European perspective* (Unpublished doctoral dissertation). Ghent University, Department of Sociology, Belgium.
41. Vafaei Moghaddam, A., Farzan, F., Razavi, M. H., & Afshari, M. (2019). Serving the development causes of sport for all based on grounded theory. *Sport Management Studies*, 10(52), 43-72. (in Persian).
42. Vandendriessche, JB., Vandorpe, BF., Vaeyens, R., Malina, RM., Lefevre, J., Lenoir, M., & Philippaerts, R. M. (2012). Variation in sport participation, fitness and motor coordination with socioeconomic status among Flemish children. *Journal of Pediatrics Exercise Science*, 24(1), 113-128.
43. Yanpi, T., & Dosti, M. (2019). Investigating the challenges and opportunities for the development of equestrian sports in Golestan province. *Journal of Sports Management and Development*, 8(3), 88-101. (in Persian).

استناد به مقاله

قاسمیان، فرحناز؛ غفوری، فرزاد؛ هنری، حبیب؛ و زکایی، محمدسعید.
 (۱۴۰۱). طراحی مدل توسعه ورزش تفریحی برمبنای فرهنگ قومی با رویکرد
 نظریه مبنایی. مطالعات مدیریت ورزشی، ۱۴(۷۴)، ۶۲-۱۲۷.
 شناسه دیجیتال: 10.22089/smrj.2020.8934.3038

Ghasemian, F., Ghafouri, F., Honari, H., & Zokaei, M. S. (2022). Designing a Model of Recreational Sport Development Based on Ethnic Culture: Grounded Theory Approach. Sport Management Studies, 14(74), 127-62. (in Persian). DOI: 10.22089/smrj.2020.8934.3038

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 رتال جامع علوم انسانی

